

ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΓΙΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΕΙΜΕΝΑ

1. Αποσπάσματα Συμπερασμάτων Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Κοπεγχάγης, Ιούνιος 1993
2. Αποσπάσματα Συμπερασμάτων Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Λουξεμβούργου, Δεκέμβριος 1997
3. Αποσπάσματα Συμπερασμάτων Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Ελσίνκι, Δεκέμβριος 1999
4. Αποσπάσματα Συνθήκης Λωζάννης, Ιούλιος 1923

ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΟΠΕΓΧΑΓΗΣ
21-22 ΙΟΥΝΙΟΥ 1993

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ

- (iii) Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμφώνησε σήμερα ότι οι συνδεδεμένες χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης που το επιθυμούν θα γίνουν μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η προσχώρηση θα πραγματοποιηθεί από τη στιγμή που μια συνδεδεμένη χώρα θα είναι ικανή να αναλάβει τις υποχρεώσεις του μέλους, δηλαδή εφόσον πληροί τις απαιτούμενες οικονομικές και πολιτικές προϋποθέσεις.

Για τη συμμετοχή απαιτείται η υποψήφια χώρα να έχει επιτύχει τη σταθερότητα των θεσμών που εγγυώνται τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου, τα ανθρώπινα δικαιώματα και το σεβασμό και την προστασία των μειονοτήτων, την ύπαρξη οικονομίας της αγοράς που να λειτουργεί, καθώς και την ικανότητα αντιμετώπισης της ανταγωνιστικής πίεσης και των δυνάμεων της αγοράς στα πλαίσια της Ένωσης. Η συμμετοχή προϋποθέτει την ικανότητα των υποψηφίων να αναλάβουν τις υποχρεώσεις του μέλους, μεταξύ των οποίων και την υιοθέτηση των στόχων της πολιτικής, οικονομικής και νομισματικής ένωσης.

Η ικανότητα της Ένωσης να απορροφήσει νέα μέλη χωρίς να επιβραδυνθεί η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση αποτελεί ένα άλλο σημαντικό συνεκτιμητέο στοιχείο προς το συμφέρον τόσο της Ένωσης όσο και των υποψηφίων χωρών.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα εξακολουθήσει να παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς την πρόοδο που θα σημειώνεται σε κάθε συνδεδεμένη χώρα προς την πλήρωση των προϋποθέσεων προσχώρησης στην Ένωση και θα συνάγει τα προσήκοντα συμπεράσματα.

- iv) Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμφώνησε ότι η μελλοντική συνεργασία με τις συνδεδεμένες χώρες θα προσανατολίζεται προς το στόχο της προσχώρησής τους, που έχει πλέον καθοριστεί ρητά. Εν προκειμένω, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε τα εξής :

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟΥ
12 ΚΑΙ 13 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1997

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ

γ. Οι γνώμες της Επιτροπής και οι διαπραγματεύσεις για την προσχώρηση

23. Οι γνώμες της Επιτροπής για τα υποψήφια κράτη αποτελούν μία καλή συνολική ανάλυση της κατάστασης που επικρατεί σε κάθε υποψήφιο κράτος, με βάση τα κριτήρια προσχώρησης που όρισε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κοπεγχάγης. Η προοπτική της προσχώρησης αποτελεί μία μοναδική, παρότρυνση στα υποψήφια κράτη να επισπεύσουν την εφαρμογή πολιτικών που θα είναι σύμφωνες με το κεκτημένο της Ένωσης. Η μεταφορά του κεκτημένου της Ένωσης στο εσωτερικό δίκαιο συνιστά ένα αναγκαίο αλλά όχι επαρκές στοιχείο, διότι θα πρέπει να εξασφαλισθεί και η αποτελεσματική εφαρμογή του.
24. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τόνισε τη σχέση που υπάρχει μεταξύ της συνεχούς προσέγγισης του κοινοτικού επιπέδου εκ μέρους των υποψήφιων κρατών όσον αφορά τις κλαδικές πολιτικές, ιδίως δε την εσωτερική αγορά και τις συναφείς πολιτικές, και της αρμονικής λειτουργίας των κοινών πολιτικών μετά την προσχώρηση.
25. Ο σεβασμός των πολιτικών κριτηρίων της Κοπεγχάγης αποτελεί προϋπόθεση για την έναρξη διαπραγματεύσεων προσχώρησης. Τα οικονομικά κριτήρια και η ικανότητα ανάληψης των υποχρεώσεων που απορρέουν από την προσχώρηση πρέπει, όπως στο παρελθόν, έτσι και τώρα να εκτιμώνται υπό μελλοντική και δυναμική προοπτική.
26. Η απόφαση να αρχίσουν διαπραγματεύσεις δεν συνεπάγεται ότι θα ολοκληρωθούν όλες μαζί. Η ολοκλήρωσή τους και η επακόλουθη προσχώρηση των διαφόρων υποψήφιων κρατών θα εξαρτηθούν από τον σεβασμό των κριτηρίων της Κοπεγχάγης και από την ικανότητα της Ένωσης να αφομοιώσει νέα μέλη.

27. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφασίζει να συγκαλέσει, την Άνοιξη του 1998, διμερείς διακυβερνητικές διασκέψεις για την έναρξη των διαπραγματεύσεων με την Κύπρο, την Ουγγαρία, την Πολωνία, την Εσθονία, την Τσεχική Δημοκρατία και τη Σλοβενία σχετικά με τις προϋποθέσεις της ένταξής τους στην Ένωση και τις συνακόλουθες προσαρμογές των συνθηκών. Οι διαπραγματεύσεις αυτές θα βασίζονται στο γενικό διαπραγματευτικό πλαίσιο που όρισε το Συμβούλιο στις 8 Δεκεμβρίου 1997.

Παράλληλα, η προετοιμασία των διαπραγματεύσεων με τη Ρουμανία, τη Σλοβακία, τη Λεττονία, τη Λιθουανία και τη Βουλγαρία, θα επιταχυνθεί βάσει αναλυτικής εξέτασης του κεκτημένου της Ένωσης. Η προετοιμασία αυτή μπορεί επίσης να συζητείται σε διμερείς συνεδριάσεις υπολογικού επιπέδου με τα κράτη μέλη της Ένωσης.

28. Η προσχώρηση της Κύπρου θα πρέπει να αποβεί προς όφελος όλων των κοινοτήτων και να συμβάλει στην εσωτερική ειρήνη και τη συμφιλίωση. Οι διαπραγματεύσεις προσχώρησης θα επηρεάσουν θετικά την προσπάθεια πολιτικής επίλυσης του Κυπριακού δια της οδού των συνομιλιών υπό την αιγίδα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών που θα πρέπει να συνεχισθούν εν όψει της δημιουργίας μιας δικοινοτικής και διζωνικής ομοσπονδίας. Στα πλαίσια αυτά, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζητεί να υλοποιηθεί στην πράξη η βούληση της Κυπριακής Κυβέρνησης να συμπεριλάβει εκπροσώπους της τουρκοκυπριακής κοινότητας στην αντιπροσωπία των διαπραγματεύσεων προσχώρησης. Προκειμένου να υλοποιηθεί αυτό το αίτημα, θα αναληφθούν οι αναγκαίες επαφές από την Προεδρία και την Επιτροπή.

δ. Διαδικασία παρακολούθησης

29. Η εξέταση της προόδου κάθε υποψηφίου κράτους της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης προς την κατεύθυνση της προσχώρησης, σε σχέση με τα κριτήρια της Κοπεγχάγης και ειδικότερα ως προς το ρυθμό υιοθέτησης του κεκτημένου της Ένωσης, θα περιλαμβάνεται, για το καθένα από τα κράτη αυτά, σε τακτικές εκθέσεις της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, συνοδευόμενες ενδεχομένως από συστάσεις για την έναρξη διμερών διακυβερνητικών διασκέψεων, και αυτό ήδη από τα τέλη του 1998. Πριν από τις εν λόγω εκθέσεις, η εφαρμογή των εταιρικών σχέσεων για την προσχώρηση και η πρόοδος υιοθέτησης του κεκτημένου θα εξετάζονται με κάθε υποψήφιο κράτος, στο πλαίσιο των οργάνων των ευρωπαϊκών συμφωνιών. Οι εκθέσεις της Επιτροπής θα χρησιμεύουν ως βάση για τις αναγκαίες αποφάσεις στα πλαίσια του Συμβουλίου όσον αφορά τη διεξαγωγή ή την επέκταση των διαπραγματεύσεων προσχώρησης και σε άλλους υποψηφίους. Στα πλαίσια αυτά, η Επιτροπή θα συνεχίσει να ακολουθεί τη μέθοδο που επελέγη με την Ατζέντα 2000 για την εκτίμηση της ικανότητας των υποψηφίων κρατών να πληρούν τα οικονομικά κριτήρια και να εκπληρούν τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την προσχώρηση.
30. Θα πρέπει να διατηρηθεί μία δυναμική προσέγγιση στην αξιολόγηση της προόδου που σημειώνεται από τα υποψήφια κράτη στο πλαίσιο των τακτικών εκθέσεων που θα υποβάλλει η Επιτροπή στο Συμβούλιο.

Μια ευρωπαϊκή στρατηγική για την Τουρκία

31. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επιβεβαιώνει την επιλεξιμότητα της Τουρκίας για προσχώρηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Αυτή θα κριθεί βάσει των αυτών κριτηρίων με τα άλλα υποψήφια κράτη. Δεδομένου ότι δεν υφίστανται όλες οι πολιτικές και οικονομικές προϋποθέσεις οι οποίες θα επέτρεπαν να εξετασθεί το ενδεχόμενο διαπραγματεύσεων προσχώρησης, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θεωρεί ότι πρέπει ωστόσο να καθορισθεί μία στρατηγική προκειμένου να προετοιμασθεί η Τουρκία για την προσχώρηση με την προσέγγισή της στην Ευρωπαϊκή Ένωση σε όλους τους τομείς.

32. Η στρατηγική αυτή θα πρέπει να συνίσταται σε
- ανάπτυξη των δυνατοτήτων της Συμφωνίας της Άγκυρας,
 - περαιτέρω εμβάθυνση της τελωνειακής ένωσης,
 - εφαρμογή της χρηματοδοτικής συνεργασίας,
 - προσέγγιση των νομοθεσιών και υιοθέτηση του κεκτημένου της Ένωσης και
 - συμμετοχή, αποφασιζόμενη κατά περίπτωση, σε ορισμένα προγράμματα και ορισμένους οργανισμούς, κατ'αναλογία των προβλεπομένων στις παραγράφους 19 και 21.
33. Η στρατηγική θα επανεξετασθεί από το Συμβούλιο Σύνδεσης, ιδίως βάσει του άρθρου 28 της Συμφωνίας Σύνδεσης, λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων της Κοπεγχάγης και της θέσης του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 1997.
34. Επιπλέον, η συμμετοχή στην Ευρωπαϊκή Διάσκεψη θα επιτρέψει στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την Τουρκία να ενισχύσουν το διάλογο και τη συνεργασία τους στους τομείς κοινού ενδιαφέροντος.
35. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπενθυμίζει ότι η ενίσχυση των δεσμών της Τουρκίας με την Ευρωπαϊκή Ένωση εξαρτάται επίσης : από τη συνέχιση των πολιτικών και οικονομικών μεταρρυθμίσεων που έχει αρχίσει το κράτος αυτό, ιδίως προκειμένου να ευθυγραμμίσει τα πρότυπα και τη πρακτική του στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων προς τα πρότυπα και την πρακτική που ισχύουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση, από τον σεβασμό και την προστασία των μειονοτήτων, από την καθιέρωση ικανοποιητικών και σταθερών σχέσεων μεταξύ της Ελλάδας και της Τουρκίας, από τη διευθέτηση των διαφορών ιδίως διά της δικαστικής οδού, ειδικότερα δε από το Διεθνές Δικαστήριο, καθώς και από την υποστήριξη των διαπράγματεύσεων που διεξάγονται υπό την αιγίδα του ΟΗΕ για τον πολιτικό διακανονισμό του Κυπριακού, με βάση τα σχετικά ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών.
36. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμφώνησε με τους προσανατολισμούς που προέκυψαν κατά το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων της 24ης Νοεμβρίου 1997 σχετικά με το μέλλον των σχέσεων μεταξύ της Ένωσης και της Τουρκίας και καλεί την Επιτροπή να υποβάλει κατάλληλες προτάσεις.
- 

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΕΛΣΙΝΚΙ

10 ΚΑΙ 11 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1999

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συνήλθε στο Ελσίνκι στις 10 και 11 Δεκεμβρίου 1999. Ενέκρινε το Διάγγελμα για τη Νέα Χιλιετία. Έλαβε ορισμένες αποφάσεις οι οποίες συνιστούν ένα νέο στάδιο στη διαδικασία διεύρυνσης. Ελήφθησαν επίσης μέτρα, ώστε να διασφαλιστεί ότι η ίδια η Ένωση θα έχει αποτελεσματικά, αναμορφωμένα θεσμικά όργανα, ενισχυμένη κοινή πολιτική για την ασφάλεια και την άμυνα, καθώς και ανταγωνιστική, αειφόρο οικονομία που δημιουργεί θέσεις απασχόλησης.
2. Κατά την έναρξη των εργασιών, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και η Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, κα Nicole Fontaine, αντάλλαξαν απόψεις σχετικά με τα κύρια υπό συζήτηση θέματα, ιδιαίτερα τη διεύρυνση, τη θεσμική μεταρρύθμιση και την απασχόληση.

I. ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ

Η διαδικασία διεύρυνσης

3. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επιβεβαιώνει τη σημασία της διαδικασίας διεύρυνσης που άρχισε στο Λουξεμβούργο το Δεκέμβριο του 1997 για τη σταθερότητα και την ευημερία όλης της ευρωπαϊκής ηπείρου. Πρέπει να συνεχιστεί μία αποτελεσματική και αξιόπιστη διαδικασία διεύρυνσης.
4. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επιβεβαιώνει την περιεκτική φύση της διαδικασίας προσχώρησης, η οποία τώρα περιλαμβάνει 13 υποψήφια κράτη εντός ενιαίου πλαισίου. Τα υποψήφια κράτη συμμετέχουν στη διαδικασία προσχώρησης επί ίσοις όροις. Πρέπει να συμμερίζονται τις αξίες και τους στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπως ορίζονται στις Συνθήκες. Εν προκειμένω, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τονίζει την αρχή της ειρηνικής επίλυσης των διαφορών σύμφωνα με τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και παροτρύνει τα υποψήφια κράτη να καταβάλουν κάθε προσπάθεια για την επίλυση κάθε εκκρεμούς συνοριακής διαφοράς και άλλων συναφών θεμάτων. Άλλως, θα πρέπει να φέρουν τη διαφορά ενώπιον του Διεθνούς Δικαστηρίου εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος. Το αργότερο στα τέλη του 2004, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα επανεξετάσει την κατάσταση ως προς κάθε εκκρεμή διαφορά, ιδίως όσον αφορά τις επιπτώσεις στην ενταξιακή διαδικασία προκειμένου να προαγάγει την επίλυσή τους μέσω του Διεθνούς Δικαστηρίου. Επί πλέον, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπενθυμίζει ότι η τήρηση των πολιτικών κριτηρίων που όρισε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κοπεγχάγης αποτελεί προϋπόθεση για την έναρξη διαπραγματεύσεων προσχώρησης και ότι η τήρηση όλων των κριτηρίων της Κοπεγχάγης αποτελεί τη βάση για την προσχώρηση στην Ένωση.
5. Η Ένωση ανέλαβε ρητή πολιτική δέσμευση να καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια για να ολοκληρώσει τη Διακυβερνητική Διάσκεψη για τη θεσμική μεταρρύθμιση μέχρι το Δεκέμβριο του 2000, προκειμένου να ακολουθήσει η επικύρωση. Μετά την επικύρωση των αποτελεσμάτων της Διάσκεψης αυτής, η Ένωση θα πρέπει να είναι σε θέση να υποδεχτεί νέα κράτη μέλη από τα τέλη του 2002 ευθύς ως αποδείξουν την ικανότητά τους να αναλάβουν τις υποχρεώσεις του μέλους και αφού ολοκληρωθεί επιτυχώς η διαδικασία των διαπραγματεύσεων.

6. Η Επιτροπή αξιολόγησε εκ νέου λεπτομερώς την πρόοδο που σημειώθηκε στις υποψήφιες χώρες. Από την αξιολόγηση αυτή προκύπτει ότι σημειώθηκε πρόοδος στην εκπλήρωση των κριτηρίων προσχώρησης. Παράλληλα, λόγω των δυσκολιών που εξακολουθούν να συναντώνται σε ορισμένους τομείς, οι υποψήφιες χώρες προτρέπονται να συνεχίσουν και να εντείνουν τις προσπάθειές τους προκειμένου να συμμορφωθούν προς τα κριτήρια προσχώρησης. Συνάγεται ότι ορισμένες υποψήφιες χώρες δεν θα είναι σε θέση να ικανοποιήσουν όλα τα κριτήρια της Κοπεγχάγης μεσοπρόθεσμα. Πρόθεση της Επιτροπής είναι να υποβάλει έκθεση στο Συμβούλιο, στις αρχές του 2000, σχετικά με την πρόοδο που σημείωσαν ορισμένες υποψήφιες χώρες για την εκπλήρωση των οικονομικών κριτηρίων της Κοπεγχάγης. Οι επόμενες τακτικές εκθέσεις προόδου θα υποβληθούν σε εύθετο χρόνο πριν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Δεκεμβρίου 2000.
7. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπενθυμίζει τη σημασία των υψηλών προδιαγραφών πυρηνικής ασφάλειας στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη. Καλεί το Συμβούλιο να εξετάσει τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να αντιμετωπισθεί το θέμα της πυρηνικής ασφάλειας στο πλαίσιο της διαδικασίας διεύρυνσης σύμφωνα με τα σχετικά συμπεράσματα του Συμβουλίου.
8. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο σημειώνει με ικανοποίηση τις ουσιαστικές εργασίες και την σημειωθείσα πρόοδο κατά τις διαπραγματεύσεις προσχώρησης με την Κύπρο, την Ουγγαρία, την Πολωνία, την Εσθονία, την Τσεχική Δημοκρατία και τη Σλοβενία.
9. (α) Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο χαιρετίζει την έναρξη, στις 3 Δεκεμβρίου στη Νέα Υόρκη, των συνομιλιών για τη συνολική ρύθμιση του Κυπριακού και εκφράζει την κατηγορηματική του υποστήριξη για τις προσπάθειες του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών να φέρει τη διαδικασία σε αίσιο πέρας.

(β) Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τονίζει ότι η πολιτική επίλυση του προβλήματος θα διευκόλυνε την προσχώρηση της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Εάν μέχρι την ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων προσχώρησης δεν έχει επιτευχθεί λύση, η απόφαση του Συμβουλίου όσον αφορά την προσχώρηση θα ληφθεί χωρίς το ανωτέρω να αποτελεί προϋπόθεση. Εν προκειμένω, το Συμβούλιο θα λάβει υπόψη όλα τα σχετικά στοιχεία.
10. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, αποφασισμένο να συνεισφέρει θετικά στην ασφάλεια και τη σταθερότητα της ευρωπαϊκής ηπείρου και βάσει των προσφάτων εξελίξεων, καθώς και των εκθέσεων της Επιτροπής, αποφάσισε να συγκαλέσει διμερείς διακυβερνητικές διασκέψεις το Φεβρουάριο του 2000 για την έναρξη διαπραγματεύσεων με τη Ρουμανία, τη Σλοβακία, τη Λετονία, τη Λιθουανία, τη Βουλγαρία και τη Μάλτα σχετικά με τους όρους προσχώρησής τους στην Ένωση και για τις συνακόλουθες προσαρμογές της Συνθήκης.

11. Κατά τις διαπραγματεύσεις, κάθε υποψήφια χώρα θα κριθεί ανάλογα με τα επιτεύγματά της. Η αρχή αυτή θα ισχύσει τόσο κατά την έναρξη των διαφόρων διαπραγματευτικών κεφαλαίων, όσο και κατά τη διεξαγωγή των διαπραγματεύσεων. Προκειμένου να διατηρηθεί η δυναμική των διαπραγματεύσεων, θα πρέπει να αποφευχθούν οι πολύπλοκες διαδικασίες. Οι υποψήφιες χώρες οι οποίες άρχισαν τώρα τη διαδικασία διαπραγματεύσεων θα έχουν τη δυνατότητα να ανέλθουν, εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος, στο επίπεδο των χωρών που βρίσκονται ήδη σε διαπραγματεύσεις, εφόσον έχουν σημειώσει επαρκή πρόοδο στην προετοιμασία τους. Η πρόοδος των διαπραγματεύσεων πρέπει να συμβαδίζει με την πρόοδο της ενσωμάτωσης του κεκτημένου στη νομοθεσία τους, καθώς και την εφαρμογή και επιβολή του στην πράξη.
12. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εκφράζει την ικανοποίησή του για τις πρόσφατες θετικές εξελίξεις στην Τουρκία, όπως επισημαίνει η Επιτροπή στην έκθεση προόδου της, καθώς και για την πρόθεση της Τουρκίας να συνεχίσει τις μεταρρυθμίσεις της προκειμένου να συμμορφωθεί προς τα κριτήρια της Κοπεγχάγης. Η Τουρκία είναι υποψήφιο κράτος που προορίζεται να προσχωρήσει στην Ένωση με βάση τα ίδια κριτήρια τα οποία ισχύουν για τα λοιπά υποψήφια κράτη. Με βάση την υφιστάμενη ευρωπαϊκή στρατηγική, για την Τουρκία, όπως και για άλλα υποψήφια κράτη, θα ισχύει μια προενταξιακή στρατηγική για την ενθάρρυνση και στήριξη των μεταρρυθμίσεών της. Η στρατηγική αυτή θα περιλαμβάνει ενισχυμένο πολιτικό διάλογο, με έμφαση στην πρόοδο για την εκπλήρωση των πολιτικών κριτηρίων προσχώρησης ιδίως όσον αφορά το θέμα των ανθρώπινων δικαιωμάτων, καθώς και στα θέματα που αναφέρονται στην παράγραφο 4 και στην παράγραφο 9 σημείο (α). Η Τουρκία θα έχει επίσης την ευκαιρία να συμμετέχει σε κοινοτικά προγράμματα και οργανισμούς, και σε συνεδριάσεις μεταξύ υποψήφιων κρατών και της Ένωσης στα πλαίσια της διαδικασίας προσχώρησης. Σε συνδυασμό με ένα εθνικό πρόγραμμα για την αποδοχή του κεκτημένου, θα εκπονηθεί μια εταιρική σχέση προσχώρησης βάσει των συμπερασμάτων προηγούμενων Ευρωπαϊκών Συμβουλίων, αλλά με προτεραιότητες στις οποίες πρέπει να επικεντρωθούν οι προπαρασκευαστικές εργασίες για την προσχώρηση λαμβανομένων υπόψη των πολιτικών και οικονομικών κριτηρίων και των υποχρεώσεων ενός κράτους μέλους. Θα δημιουργηθούν ενδεδειγμένοι μηχανισμοί παρακολούθησης. Για να ενισχυθεί η εναρμόνιση της τουρκικής νομοθεσίας και πρακτικής με το κεκτημένο, καλείται η Επιτροπή να εκπονήσει μια διαδικασία αναλυτικής εξέτασης του κεκτημένου. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή να υποβάλει ένα ενιαίο πλαίσιο για το συντονισμό όλων των πηγών κοινοτικής προενταξιακής χρηματοδοτικής ενίσχυσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
13. Το μέλλον της Ευρωπαϊκής Διάσκεψης θα επανεξεταστεί βάσει της εξελισσόμενης κατάστασης και των αποφάσεων για τη διαδικασία προσχώρησης που ελήφθησαν στο Ελσίνκι. Η επόμενη γαλλική Προεδρία ανακοίνωσε ότι προτίθεται να συγκαλέσει συνεδρίαση της διάσκεψης κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2000.

Η Διακυβερνητική Διάσκεψη για τη θεσμική μεταρρύθμιση

14. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εκφράζει την ικανοποίησή του για την έκθεση της Προεδρίας όσον αφορά τα θέματα που προκύπτουν σε σχέση με τη Διακυβερνητική Διάσκεψη και τις κυριότερες επιλογές τις οποίες θα έχει να αντιμετωπίσει.
15. Θα ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα ώστε να καταστεί δυνατό να συγκληθεί επισήμως η Διακυβερνητική Διάσκεψη στις αρχές Φεβρουαρίου. Η Διάσκεψη πρέπει να ολοκληρώσει το έργο της και θα εγκρίνει τις αναγκαίες τροποποιήσεις των Συνθηκών έως το Δεκέμβριο του 2000.
16. Κατόπιν των συμπερασμάτων της Κολωνίας, και βάσει της έκθεσης της Προεδρίας, η Διάσκεψη θα εξετάσει το μέγεθος και τη σύνθεση της Επιτροπής, τη στάθμιση των ψήφων στο Συμβούλιο και την ενδεχόμενη επέκταση της λήψης αποφάσεων με ειδική πλειοψηφία στο Συμβούλιο, καθώς και άλλες αναγκαίες τροποποιήσεις των Συνθηκών που ανακύπτουν ως προς τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα σε σχέση με τα προαναφερόμενα θέματα και την εφαρμογή της Συνθήκης του Άμστερνταμ. Η προσεχής Προεδρία θα υποβάλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο σχετικά με την πρόοδο της Διάσκεψης και μπορεί να προσθέσει θέματα για την ημερήσια διάταξή της.
17. Η Διάσκεψη θα τελεί υπό τη γενική πολιτική ευθύνη των Υπουργών που συμμετέχουν στο Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων. Οι προπαρασκευαστικές εργασίες θα διεξαχθούν από Ομάδα συγκροτούμενη από έναν αντιπρόσωπο της κυβέρνησης κάθε κράτους μέλους. Ο αντιπρόσωπος της Επιτροπής θα συμμετέχει σε πολιτικό και προπαρασκευαστικό επίπεδο. Η Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου θα παράσχει υπηρεσίες γραμματείας στη Διάσκεψη.
18. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θα συμμετέχει και θα συνεργασθεί ενεργά στις εργασίες της Διάσκεψης. Τις συνεδριάσεις της προπαρασκευαστικής Ομάδας θα μπορούν να παρακολουθούν δύο παρατηρητές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Πριν από κάθε σύνοδο της Διάσκεψης σε υπουργικό επίπεδο θα λαμβάνει χώρα ανταλλαγή απόψεων με τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ο οποίος θα επικουρείται από δύο αντιπροσώπους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Πριν από τις συνόδους σε επίπεδο Αρχηγών Κρατών και Κυβερνήσεων που αφορούν τη Διακυβερνητική Διάσκεψη θα πραγματοποιείται ανταλλαγή απόψεων με τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.
19. Η Προεδρία θα λάβει τα αναγκαία μέτρα ώστε να εξασφαλισθεί ότι οι υποψήφιες χώρες θα ενημερώνονται τακτικά εντός των υφισταμένων πλαισίων σχετικά με την πρόοδο των συζητήσεων και ότι θα έχουν την ευκαιρία να εκφράσουν τις απόψεις τους για τα υπό συζήτηση θέματα. Θα παρέχεται επίσης ενημέρωση στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου.

Αποτελεσματικά θεσμικά όργανα

20. Απαιτούνται ουσιώδεις αλλαγές στις μεθόδους εργασίας του Συμβουλίου, που θα πρέπει να αρχίσουν ήδη να εισάγονται βαθμιαία, ώστε το Συμβούλιο να είναι σε θέση, κατά τη διεύρυνση, να προσαρμοστεί ομαλά σε ένα μεγαλύτερο αριθμό μελών. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εγκρίνει τις συστάσεις περί του πρακτέου που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα ΙΙΙ. Το Συμβούλιο, η Προεδρία και ο Γενικός Γραμματέας/Υπατος Εκπρόσωπος θα πρέπει να εξασφαλίσουν την τήρηση και επιβολή των εν λόγω συστάσεων στην πράξη, χωρίς να τίθενται εν αμφιβολία ενδεχόμενοι διακανονισμοί και προγραμματισμοί της επόμενης Προεδρίας.
21. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπενθυμίζει τη δέσμευσή του για τη μεταρρύθμιση της διοίκησης της Επιτροπής, ιδίως δε της οικονομικής διαχείρισης και της διαχείρισης του προσωπικού, ώστε να βελτιωθεί η αποδοτικότητα, η διαφάνεια και η ευθύνη και, επομένως, εξασφαλισθεί το υψηλότερο δυνατό επίπεδο δημόσιας διοίκησης. Η Επιτροπή θα υποβάλει συνολικό πρόγραμμα διοικητικών μεταρρυθμίσεων στις αρχές του 2000. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζητά να εφαρμοσθούν ταχέως οι εν λόγω διοικητικές μεταρρυθμίσεις.

Διαφάνεια

22. Η διαφάνεια των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων αποτελεί σημαντικό στοιχείο για την προσέγγιση της Ένωσης στους πολίτες της και τη βελτίωση της αποδοτικότητας. Κατά τη φινλανδική Προεδρία, έχει σημειωθεί πρόοδος, ιδίως όσον αφορά την πρόσβαση στα έγγραφα και την ταχεία επικοινωνία χάρις στις σύγχρονες τεχνολογίες πληροφορικής. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο χαιρετίζει την πρόθεση της Επιτροπής να υποβάλει τον Ιανουάριο του 2000 την πρόταση σχετικά με τις γενικές αρχές που διέπουν το δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής.

Επικουρικότητα και βελτίωση της νομοθεσίας

23. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εκφράζει την ικανοποίησή του για την έκθεση της Επιτροπής με τίτλο "Βελτίωση της νομοθεσίας", όπου επιβεβαιώνεται η προτεραιότητα που αποδίδεται στις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας και στην πλήρη εφαρμογή του σχετικού Πρωτοκόλλου της Συνθήκης.

Καταπολέμηση της απάτης

24. Η δημιουργία της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) αποτελεί σημαντικό νέο βήμα στην προσπάθεια για την καταπολέμηση της απάτης. Η Επιτροπή θα υποβάλει έως τον Ιούνιο του 2000 ανακοίνωση ενόψει της περαιτέρω διαμορφώσεως συνολικής στρατηγικής για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Κοινότητας.

II. ΚΟΙΝΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΜΥΝΑ

25. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εγκρίνει τις δύο εκθέσεις προόδου της Προεδρίας (βλ. Παράρτημα IV) σχετικά με την ανάπτυξη του δυναμικού στρατιωτικής και μη στρατιωτικής διαχείρισης των κρίσεων από την Ένωση, στο πλαίσιο της ενισχυμένης Κοινής Ευρωπαϊκής Πολιτικής για την Ασφάλεια και την Άμυνα.
26. Η Ένωση θα συνεισφέρει στη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια σύμφωνα με τις αρχές του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών. Η Ένωση αναγνωρίζει την πρωταρχική ευθύνη του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών για τη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας.
27. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπογραμμίζει τη βούλησή του να αναπτύξει αυτόνομη ικανότητα να λαμβάνει αποφάσεις, καθώς και να αρχίζει και να διεξάγει στρατιωτικές επιχειρήσεις υπό την ηγεσία της ΕΕ, προς αντιμετώπιση των διεθνών κρίσεων, σε περίπτωση που το ΝΑΤΟ δεν συμμετέχει σε αυτές ως σύνολο. Με τη διαδικασία αυτή αποφεύγονται οι περιττές επικαλύψεις και δεν απαιτείται η δημιουργία ευρωπαϊκού στρατού.
28. Βάσει των γενικών κατευθυντήριων γραμμών που καθόρισε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κολωνίας καθώς και των εκθέσεων της Προεδρίας, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμφώνησε συγκεκριμένα τα εξής :
- τα κράτη μέλη, συνεργαζόμενα εθελοντικά σε επιχειρήσεις υπό την ηγεσία της ΕΕ, πρέπει να είναι σε θέση έως το 2003 να αναπτύσσουν εντός 60 ημερών και να υποστηρίζουν επί τουλάχιστον ένα έτος στρατιωτικές δυνάμεις μέχρι και 50.000-60.000 ατόμων, ικανών για ολόκληρο το φάσμα των καθηκόντων του Petersberg,
 - θα δημιουργηθούν στο Συμβούλιο νέα πολιτικά και στρατιωτικά όργανα και δομές, ώστε να μπορεί η Ένωση να παρέχει την απαιτούμενη πολιτική και στρατηγική καθοδήγηση στις εν λόγω επιχειρήσεις, τηρουμένου του ενιαίου θεσμικού πλαισίου,
 - θα καθορισθούν οι λεπτομέρειες για την πλήρη διαβούλευση, συνεργασία και διαφάνεια μεταξύ της ΕΕ και του ΝΑΤΟ, λαμβανομένων υπόψη των αναγκών όλων των κρατών μελών της ΕΕ,
 - θα γίνουν οι κατάλληλες διευθετήσεις που θα επιτρέπουν σε ευρωπαϊκά κράτη μέλη του ΝΑΤΟ που δεν συμμετέχουν στην ΕΕ καθώς και σε άλλα ενδιαφερόμενα κράτη να συμβάλουν στην στρατιωτική διαχείριση κρίσεων από την ΕΕ, τηρουμένης της αυτονομίας της Ένωσης όσον αφορά τη λήψη αποφάσεων,
 - θα δημιουργηθεί ένας μηχανισμός μη στρατιωτικής διαχείρισης των κρίσεων, ώστε να συντονίζονται και να καθίστανται αποτελεσματικότερα τα διάφορα πολιτικά μέσα και οι πόροι, παράλληλα με τους στρατιωτικούς πόρους, που διαθέτουν η Ένωση και τα κράτη μέλη.

29. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζητεί από την προσεχή Προεδρία, σε συνεργασία με τον Γενικό Γραμματέα/Υπατο Εκπρόσωπο, να προωθήσει κατά προτεραιότητα τις εργασίες στο πλαίσιο του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων επί όλων των πτυχών των εκθέσεων, περιλαμβανομένης της πρόληψης των συγκρούσεων και της επιτροπής πολιτικής διαχείρισης κρίσεων. Η προσεχής Προεδρία καλείται να καταρτίσει μια πρώτη έκθεση προόδου η οποία θα υποβληθεί στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβώνας και μια συνολική έκθεση που θα υποβληθεί στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Φέιρα. Η έκθεση θα περιλαμβάνει τις δέουσες συστάσεις και προτάσεις και θα δηλοί εάν κρίνεται αναγκαίο να τροποποιηθεί η Συνθήκη. Το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων καλείται να αρχίσει να υλοποιεί τις αποφάσεις αυτές, δημιουργώντας έως τον Μάρτιο του 2000 τα συμφωνηθέντα μεταβατικά όργανα και ρυθμίσεις στο πλαίσιο του Συμβουλίου, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις της Συνθήκης.

III. ΜΙΑ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ, ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΠΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΕΙ ΘΕΣΕΙΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

Συντονισμός πολιτικών στους τομείς της οικονομικής ανάπτυξης και της δημιουργίας θέσεων απασχόλησης

30. Η οικονομική ανάκαμψη στην Ένωση έχει λάβει ώθηση και εξαπλούται διαρκώς. Βασίζεται επί υγιών θεμελίων : οι συνθήκες επενδύσεων είναι ευνοϊκές, ο πληθωρισμός παραμένει χαμηλός και τα δημόσια οικονομικά έχουν βελτιωθεί. Δημιουργούνται νέες θέσεις εργασίας και η ανεργία, παρ' όλο ότι βρίσκεται σε απaráδεκτα υψηλό επίπεδο, παρουσιάζει μειωτικές τάσεις. Η ευνοϊκή αυτή συγκυρία στηρίζεται από την επιτυχή καθιέρωση του ευρώ και θα εξακολουθήσει να ενισχύεται από τις προσπάθειες των κρατών μελών για φορολογική ενοποίηση και οικονομική μεταρρύθμιση, ιδίως δε για ελευθέρωση και φορολογική μεταρρύθμιση, καθώς και από μισθολογικές εξελίξεις σε συνδυασμό με την σταθερότητα των τιμών και τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης.
31. Οι δημογραφικές μεταβολές θα απαιτήσουν πολιτικές παράτασης του ενεργού επαγγελματικού βίου και αυξημένη αποδοτικότητα στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα προς αντιμετώπιση του οικονομικού βάρους αυτών των μεταβολών. Η συνεχιζόμενη διαδικασία παγκοσμιοποίησης εντείνει τον ανταγωνισμό και την ανάγκη να ενθαρρύνονται η καινοτομία και οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις. Η Ένωση και τα κράτη μέλη οφείλουν να προωθήσουν ενεργά την ευρύτερη χρήση των νέων τεχνολογιών και να αναπτύξουν την κοινωνία της πληροφορίας προς υποστήριξη της ανταγωνιστικότητας, της απασχόλησης και της κοινωνικής συνοχής. Ο σύνδεσμος μεταξύ οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης επιτείνει τη σημασία του να εξασφαλισθεί η ύπαρξη κατάλληλων κοινωνικών δικτύων ασφαλείας.

32. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εκφράζει την ικανοποίησή του σχετικά με την έκθεση του Συμβουλίου για τον συντονισμό της οικονομικής πολιτικής και τονίζει την μεγάλη σημασία της προκειμένου να ενισχυθεί ο συντονισμός της οικονομικής πολιτικής, της πολιτικής για την απασχόληση και των διαρθρωτικών πολιτικών, ώστε να αξιοποιηθεί πλήρως το δυναμικό της ενιαίας αγοράς και του ενιαίου νομίσματος. Πρέπει πλέον να δοθεί έμφαση στην αποτελεσματική εφαρμογή και τον εξορθολογισμό των υφισταμένων διαδικασιών και ρυθμίσεων και την εκ του σύνεγγυς παρακολούθηση της εφαρμογής των πολιτικών. Οι Γενικοί Προσανατολισμοί Οικονομικής Πολιτικής παρέχουν πλαίσιο καθορισμού συνολικών στόχων και κατευθύνσεων πολιτικής. Η συνέργεια μεταξύ των Προσανατολισμών αυτών, των Κατευθυντηρίων Γραμμών για την Απασχόληση και της παρακολούθησης της διαρθρωτικής μεταρρύθμισης πρέπει να αναπτυχθεί περαιτέρω υπό την πολιτική καθοδήγηση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Πρέπει να ενισχυθεί ο ρόλος του Συμβουλίου Οικονομικών και Δημοσιονομικών Θεμάτων στο συντονισμό της οικονομικής πολιτικής, ενώ θα εξασφαλίζεται εκ παραλλήλου συνοχή μεταξύ των διαφόρων συνθέσεων του Συμβουλίου. Η συνεργασία ως προς τις κοινές ευθύνες για το ενιαίο νόμισμα θα πρέπει να αναπτυχθεί περαιτέρω εντός της ζώνης του ευρώ, σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Λουξεμβούργου του Δεκεμβρίου 1997.
33. Η ειδική σύνοδος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Λισσαβώνας, στις 23/24 Μαρτίου 2000, θα παράσχει την δυνατότητα περαιτέρω επεξεργασίας των θεμάτων αυτών εξετάζοντας τους στόχους των υφισταμένων διαδικασιών και μέσων που αποσκοπούν στην ενίσχυση της απασχόλησης, την οικονομική μεταρρύθμιση και την κοινωνική συνοχή, στο πλαίσιο μιας οικονομίας βασιζόμενης στις γνώσεις.

Δέσμη φορολογικών μέτρων

34. Όλοι οι πολίτες που κατοικούν μόνιμως σε ένα κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα καταβάλουν τον φόρο που οφείλεται για έσοδα αποταμιεύσεων.
35. Εξετάζοντας τον καλύτερο τρόπο με τον οποίο είναι δυνατόν να επιδιωχθεί στην Ευρώπη η εφαρμογή της αρχής αυτής, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμφώνησε ότι μία Ομάδα Εργασίας Υψηλού Επιπέδου θα εξετάσει ειδικότερα πώς μπορεί να υλοποιηθεί αποτελεσματικότερα η αρχή αυτή και κατά πόσον, ως σημείο εκκίνησης για τις εν λόγω μελέτες, το έγγραφο της 7ης Δεκεμβρίου 1999 που υπέβαλε η Προεδρία και η Επιτροπή παρέχει δυνατότητα περαιτέρω προόδου.
36. Θα εξετάσει επίσης τις προτάσεις που υπέβαλε το ΗΒ, συμπεριλαμβανομένης της ανταλλαγής πληροφοριών.
37. Κατά τις εργασίες της η Ομάδα Εργασίας θα λαμβάνει υπόψη όλες τις αποφάσεις του Συμβουλίου συμπεριλαμβανομένων των προσεγγίσεων που αναπτύσσονται στο έγγραφο της 29ης Νοεμβρίου 1999.
38. Θα υποβάλει στο Συμβούλιο έκθεση με πιθανές λύσεις για τα θέματα που εκτίθενται παραπάνω και για τον Κώδικα Δεοντολογίας και την οδηγία για τους τόκους και τα δικαιώματα ως σύνολο, το δε Συμβούλιο θα υποβάλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το αργότερο τον Ιούνιο του 2000.

Απασχόληση

39. Κατά τα δύο τελευταία έτη, στο πλαίσιο της διαδικασίας του Λουξεμβούργου, τα κράτη μέλη μεταφέρουν, τις Κατευθυντήριες Γραμμές για την Απασχόληση σε εθνικά σχέδια δράσης. Τα θετικά αποτελέσματα είναι εμφανή. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο χαιρετίζει την πρόταση της Επιτροπής σχετικά με τις Κατευθυντήριες Γραμμές για την Απασχόληση κατά το 2000 καθώς και τις συστάσεις σε συγκεκριμένα κράτη μέλη οι οποίες παρέχουν υποστήριξη για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της απασχόλησης στο πλαίσιο των εθνικών τους Σχεδίων Δράσης. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επικυρώνει τα αποτελέσματα της κοινής συνόδου του Συμβουλίου (Οικονομικών και Δημοσιονομικών Θεμάτων και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων) ως προς τις εν λόγω Κατευθυντήριες Γραμμές και Συστάσεις. Στο πλαίσιο αυτό, αποκτά ιδιαίτερη σημασία η αυξημένη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του οποίου ζητήθηκε για πρώτη φορά επισήμως η γνώμη επί των Κατευθυντηρίων Γραμμών για την Απασχόληση.
40. Τα κράτη μέλη, όταν αναλαμβάνουν μεταρρυθμίσεις της αγοράς εργασίας στο πλαίσιο των Εθνικών τους Σχεδίων Δράσης, πρέπει να αποδίδουν ιδιαίτερη προσοχή στα συστήματα φορολογίας και κοινωνικών παροχών, στην απασχόληση στον τομέα των υπηρεσιών, στην οργάνωση της εργασίας, στη διά βίου μάθηση και στην παροχή ίσων ευκαιριών σε άνδρες και γυναίκες.
41. Έχει σημειωθεί πρόοδος στη διαμόρφωση και χρήση δεικτών απασχόλησης και συναφών δεδομένων. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί τα κράτη μέλη και την Επιτροπή να αναπτύξουν περαιτέρω τις εργασίες τους στον τομέα αυτόν.

Η εσωτερική αγορά, η ανταγωνιστικότητα, η καινοτομία και η κοινωνία της πληροφορίας

42. Μια εσωτερική αγορά που λειτουργεί άριστα είναι ζωτικής σημασίας για την ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων και την οικονομική ανάπτυξη και απασχόληση. Η βελτίωση της λειτουργίας των αγορών προϊόντων, υπηρεσιών και κεφαλαίου είναι βασικό στοιχείο στη διαδικασία μιας συνολικής οικονομικής μεταρρύθμισης. Η ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τη Στρατηγική για την Εσωτερική Αγορά της Ευρώπης χαιρετίζεται ως σημαντική συμβολή για το σκοπό αυτό. Η Επιτροπή και το Συμβούλιο καλούνται να αναπτύξουν και να διευκρινίσουν τον ρόλο, τους στόχους και τα μέτρα μιας συνολικής πολιτικής ανταγωνισμού για την Ευρωπαϊκή Ένωση, στο πλαίσιο του συντονισμού των οικονομικών πολιτικών.
43. Η αποτελεσματική εφαρμογή τεχνολογιών πληροφόρησης και επικοινωνίας διαδραματίζει ζωτικό ρόλο στο πλαίσιο του παγκόσμιου ανταγωνισμού. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κολωνίας έθεσε ως στόχο να αναλάβει η Ευρώπη ηγετικό ρόλο στην κοινωνία της πληροφορίας, γεγονός που απαιτεί περαιτέρω επενδύσεις στην έρευνα καινοτομίας και στην εκπαίδευση. Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί στην ανάγκη να αντιμετωπιστεί η αυξημένη ζήτηση που δημιουργεί η κοινωνία της πληροφορίας στις αγορές εργασίας.

44. Μια καλώς λειτουργούσα ηλεκτρονική αγορά απαιτεί ανοικτή και ανταγωνιστική αγορά τηλεπικοινωνιών και νομοθεσία που να υποστηρίζει τις ηλεκτρονικές συναλλαγές λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τα συμφέροντα τόσο των επιχειρήσεων όσο και των καταναλωτών. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο σημειώνει την πρόσφατη πρόοδο που επιτεύχθηκε στη θέσπιση νομοθεσίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο και παροτρύνει το Συμβούλιο να περατώσει τις εργασίες που δεν έχουν τελειώσει στον τομέα αυτό. Η Επιτροπή καλείται να καταρτίσει το ταχύτερο προτάσεις για τις αναγκαίες τροποποιήσεις της κοινοτικής νομοθεσίας για τον τομέα επικοινωνιών, οι οποίες επιβάλλονται λόγω εξελίξεων της τεχνικής και της αγοράς.
45. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εκφράζει την ικανοποίησή του για την πρωτοβουλία "Ηλεκτρονική Ευρώπη" (e-Europe) της Επιτροπής, ως μέσον για να καταστεί η Ευρώπη μια αυθεντική κοινωνία της πληροφορίας για όλους. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή, σε συνεργασία με το Συμβούλιο, να εκπονήσει Σχέδιο Δράσης για την Ηλεκτρονική Ευρώπη, να υποβάλει έκθεση προόδου προς το Έκτακτο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας της 23ης/24ης Μαρτίου 2000 και να ολοκληρώσει το Σχέδιο Δράσης μέχρι τον Ιούνιο του 2000.

Περιβάλλον και αειφόρος ανάπτυξη

46. Συμφωνήθηκαν οι στρατηγικές για την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης στους τομείς της γεωργίας, των μεταφορών και της ενέργειας. Οι εργασίες για ανάλογες στρατηγικές άρχισαν στο πλαίσιο των Συμβουλίων Εσωτερικής Αγοράς, Ανάπτυξης και Βιομηχανίας, τα οποία έχουν ήδη υποβάλει αρχικές εκθέσεις, καθώς και των Συμβουλίων Γενικών Υποθέσεων, Οικονομικών και Δημοσιονομικών Θεμάτων και Αλιείας. Το Συμβούλιο καλείται να ολοκληρώσει όλες αυτές τις εργασίες και να υποβάλει στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ιουνίου 2001 συνολικές στρατηγικές, περιλαμβάνοντας ενδεχομένως χρονοδιάγραμμα για τη λήψη περαιτέρω μέτρων και ένα σύνολο δεικτών για τους τομείς αυτούς.
47. Την ολοκλήρωση των κατά τομέα στρατηγικών θα ακολουθήσει η άμεση εφαρμογή τους. Θα πρέπει να διενεργείται τακτική αξιολόγηση, παρακολούθηση και επιτήρηση ώστε οι στρατηγικές αυτές να μπορούν να προσαρμοστούν και να προσδιοριστούν καλύτερα. Η Επιτροπή και το Συμβούλιο καλούνται να αναπτύξουν το συντομότερο δυνατόν τα κατάλληλα μέσα και εφαρμόσιμα στοιχεία προς το σκοπό αυτό.
48. Οι προετοιμασίες όσον αφορά τις πολιτικές και τα μέτρα, συμπεριλαμβανομένου του εθνικού και του κοινοτικού δικαίου, θα πρέπει να συνεχισθούν, ώστε να συγκεντρωθούν οι προϋποθέσεις για την επικύρωση του Πρωτοκόλλου του Κυότο τόσο από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα όσο και από τα κράτη μέλη πριν από το 2002. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί όλα τα συμβαλλόμενα μέρη της Σύμβασης να ολοκληρώσουν τις διαδικασίες επικύρωσης έως το 2002, ώστε να μπορέσει αυτή να τεθεί σε ισχύ. Η ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης και της αειφόρου ανάπτυξης στον καθορισμό και την εφαρμογή των πολιτικών αποτελεί κεντρικό παράγοντα για την εκπλήρωση των δεσμεύσεων της Κοινότητας σύμφωνα με το Πρωτόκολλο του Κυότο. Θα καταβληθεί κάθε προσπάθεια ώστε η Διάσκεψη της Χάγης να καταλήξει σε συνεκτικές και αξιόπιστες αποφάσεις.

49. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο σημειώνει την Συνολική Αξιολόγηση του 5ου Προγράμματος Περιβαλλοντικής Δράσης και την Έκθεση για τους περιβαλλοντικούς δείκτες και τους δείκτες ολοκλήρωσης που υποβλήθηκαν από την Επιτροπή και την καλεί να προετοιμάσει, έως το τέλος του 2000, πρόταση για το 6ο Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Δράσης.
50. Η Επιτροπή καλείται να προετοιμάσει πρόταση για μακροπρόθεσμη στρατηγική η οποία να συνδυάζει τις πολιτικές για οικονομική, κοινωνική και οικολογική αειφόρο ανάπτυξη που θα πρέπει να υποβληθούν στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Ιούνιο του 2001. Η εν λόγω στρατηγική θα χρησιμεύσει επίσης ως κοινοτική συμβολή στη μετά δεκαετία αναθεώρηση της Διαδικασίας του Ρίο η οποία έχει προγραμματισθεί για το 2002.

IV. ΛΟΙΠΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΜΕ ΑΜΕΣΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ

Δημόσια υγεία και ασφάλεια των τροφίμων

51. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπενθυμίζει την ανάγκη να εξασφαλίζεται προστασία υψηλού επιπέδου της ανθρώπινης υγείας κατά τον καθορισμό όλων των κοινοτικών πολιτικών. Πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στη διασφάλιση υγιεινών και υψηλής ποιότητας τροφίμων για όλους τους πολίτες με τη βελτίωση των ποιοτικών προδιαγραφών και την ενίσχυση των συστημάτων ελέγχου που καλύπτουν το σύνολο της τροφικής αλυσίδας, από την παραγωγή στους καταναλωτές. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί το Συμβούλιο να εξετάσει επείγοντως την επικείμενη Λευκή Βίβλο της Επιτροπής για την ασφάλεια των τροφίμων, η οποία θα προβλέπει την ενδεχόμενη δημιουργία ανεξάρτητου οργανισμού τροφίμων και θα υποστηρίζει τα εθνικά μέτρα ασφάλειας των τροφίμων καθώς επίσης και την ανακοίνωση της Επιτροπής για την αρχή της προφύλαξης. Η προσεχής Προεδρία θα υποβάλει στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Φέιρα έκθεση για την επιτευχθείσα πρόοδο.

Καταπολέμηση του Οργανωμένου εγκλήματος και των Ναρκωτικών

52. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο σημείωσε την έκθεση σχετικά με την οριστικοποίηση και αξιολόγηση του Σχεδίου Δράσης για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος που εγκρίθηκε το 1997 στη σύνοδό του στο Άμστερνταμ. Βάσει των συμπερασμάτων του Τάμπερε, καλεί το Συμβούλιο να δώσει συνέχεια στο εν λόγω Σχέδιο Δράσης καταρτίζοντας Στρατηγική της ΕΕ για την πρόληψη και την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος.
53. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο σημειώνει τη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά των ναρκωτικών για την περίοδο 2000-2004. Καλεί τα όργανα και τους φορείς που ενέχονται στη στρατηγική να προβούν σε ταχεία εφαρμογή και να υποβάλουν έκθεση σχετικά με τα πρώτα αποτελέσματα μέχρι το τέλος του 2002.

V. ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

54. Με την ανάληψη καθηκόντων του κ. Χαβιέρ Σολάνα ως Γενικού Γραμματέα/Υπατου Εκπροσώπου δόθηκε νέα ώθηση στην Κοινή Εξωτερική Πολιτική και την Πολιτική Ασφαλείας της Ένωσης. Οι Κοινές Στρατηγικές παρέχουν πλέον νέες δυνατότητες δράσης, οι οποίες θα επιτρέψουν να επιτευχθεί η μέγιστη συνοχή, προστιθέμενη αξία και αποτελεσματικότητα στις εξωτερικές δράσεις της Ένωσης συμπεριλαμβανομένης της κατάλληλης χρήσης των διατάξεων της Συνθήκης του Άμστερνταμ για τη λήψη αποφάσεων με ειδική πλειοψηφία επί θεμάτων εφαρμογής της κοινής εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής ασφαλείας. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί το Συμβούλιο, βάσει της συμβολής του Γενικού Γραμματέα/Υπατου Εκπροσώπου, και της Επιτροπής, να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα προκειμένου να διασφαλισθεί η βέλτιστη χρήση των διαφόρων μέσων που διαθέτει η Ένωση για πλέον αποτελεσματική και ολοκληρωμένη εξωτερική δράση της Ένωσης.

Τσετσενία

55. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε στις 10 Δεκεμβρίου 1999 ξεχωριστή Δήλωση για την Τσετσενία (βλ. Παράρτημα II)

Κοινές στρατηγικές

56. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφάσισε σχετικά με Κοινή Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Ουκρανία (βλέπε Παράρτημα V). Με τον τρόπο αυτό τονίζει ότι είναι ιδιαίτερα σημαντικό να αναδειχθεί μια δημοκρατική, σταθερή, ανοικτή και οικονομικώς επιτυχής Ουκρανία ως εξέχων παράγων της νέας Ευρώπης. Η Κοινή Στρατηγική λαμβάνει υπόψη τις ευρωπαϊκές φιλοδοξίες της Ουκρανίας και την φιλο-ευρωπαϊκή επιλογή της.
57. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ανέλαβε τη γενική επανεξέταση των κοινών στρατηγικών της Ένωσης. Υπενθύμισε ότι στη Δήλωσή του για την Τσετσενία αποφάσισε ότι πρέπει να επανεξεταστεί η υλοποίηση της κοινής στρατηγικής έναντι της Ρωσίας. Σημείωσε το προχωρημένο στάδιο προετοιμασίας της κοινής στρατηγικής στην περιοχή της Μεσογείου και την ανάγκη να συνεχιστούν οι εργασίες για την κοινή στρατηγική στα Δυτικά Βαλκάνια. Ενθαρρύνει το Συμβούλιο να συνεχίσει τις προετοιμασίες του και να αναπτύξει την έννοια των κοινών στρατηγικών, καθώς και τα θέματα, ιδίως κατά τομείς, και τη χρονική διάρκεια των περαιτέρω κοινών στρατηγικών.

Σταθερότητα για τη Νοτιοανατολική Ευρώπη

58. Η Ένωση είναι αποφασισμένη να αναλάβει ηγετικό ρόλο για την προαγωγή της σταθερότητας, της ασφάλειας και της οικονομικής ανάπτυξης στη Νοτιοανατολική Ευρώπη, σε στενή εταιρική σχέση με τις χώρες της περιοχής και με άλλες χώρες υπό την αιγίδα του Συμφώνου Σταθερότητας. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εκφράζει ικανοποίηση για την κοινή έκθεση της Προεδρίας και της Επιτροπής όπου επισημαίνονται οι τομείς καίριας σημασίας για τις μελλοντικές εργασίες. Καλεί τον Γενικό Γραμματέα/Υπατο Εκπρόσωπο, σε συνεργασία με την Επιτροπή, να υποβάλει στο Συμβούλιο, για περαιτέρω επείγουσα εξέταση, μια πολιτική και οικονομική ανάλυση των μελλοντικών προοπτικών της περιοχής. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπογραμμίζει επίσης την ανάγκη ενός ενιαίου ρυθμιστικού πλαισίου χρηματοοικονομικής συνδρομής το οποίο θα μπορούσε να συμβάλει σε πιο αποτελεσματική δράση επί τόπου και συνεργασία στην περιοχή. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εκφράζει ευγνωμοσύνη για το έργο που ανέλαβε ο κ. Μπόντο Χόμπαχ.
59. Η προοπτική των συμφωνιών σταθερότητας και σύνδεσης θα ενθαρρύνει την ανάπτυξη στενότερων σχέσεων μεταξύ όλων των κρατών της περιοχής σε όλους τους τομείς. Η υποστήριξη της Ένωσης θα εξαρτηθεί από τη σαφή και συγκεκριμένη δέσμευση των κρατών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης να συνεργαστούν για την επίτευξη αυτών των κοινών πολιτικών προτεραιοτήτων. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπογραμμίζει τη μείζονα σπουδαιότητα που έχει η βελτίωση των σχέσεων και η εξάλειψη των τεχνικών εμποδίων κατά τις συναλλαγές και των εμποδίων στη διακίνηση του πληθυσμού μεταξύ των ενδιαφερομένων χωρών. Υπενθυμίζει τη σημασία ταχείας δράσης για την απόφραξη του Δούναβη.
60. Η Ένωση επιθυμεί να συμβάλει στον εκδημοκρατισμό της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γιουγκοσλαβίας (ΠΑΓ) ως μέρος των προσπαθειών της για αποκατάσταση της σταθερότητας στην Νοτιοανατολική Ευρώπη. Θα εντείνει το διάλογο με τις σερβικές δημοκρατικές δυνάμεις, καθώς και με την δημοκρατικά εκλεγμένη κυβέρνηση του Μαυροβουνίου. Η Ένωση θα αναζητήσει και άλλους τρόπους για να υποστηριχθεί το πρόγραμμα πολιτικής και οικονομικής μεταρρύθμισης του Μαυροβουνίου.
61. Η Ένωση έχει δεσμευθεί σχετικά με την αποκατάσταση και την ανασυγκρότηση του Κοσσυφοπεδίου. Εκφράζει την ικανοποίησή της για το Πρόγραμμα ανασυγκρότησης και ανάκαμψης του Κοσσυφοπεδίου και την υπόσχεση της Ένωσης να καταβάλει 500 εκατομμ. ευρώ αρχίζοντας από το 2000 για την ανασυγκρότηση, πέραν των εθνικών συμβολών των κρατών μελών. Η απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών αριθ. 1244 πρέπει να εφαρμοσθεί πλήρως σε όλες τις πτυχές της και από όλα τα μέρη. Η μη συμμόρφωση προς την εντολή της UNMIK (Αποστολής των Ηνωμένων Εθνών στο Κοσσυφοπέδιο) και η έλλειψη συνεργασίας με την KFOR (Διεθνή δύναμη ασφαλείας για το Κοσσυφοπέδιο) θα έχει σοβαρές συνέπειες για τη δέσμευση της ΕΕ στο Κοσσυφοπέδιο. Στη συνάρτηση αυτή, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εκφράζει την ευγνωμοσύνη του για το έργο που ανέλαβε ο κ. Bernard Kouchner.

Η βόρεια διάσταση

62. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο χαιρετίζει τα συμπεράσματα της Διάσκεψης των Υπουργών Εξωτερικών σχετικά με τη Βόρεια Διάσταση, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 11 και 12 Νοεμβρίου 1999 στο Ελσίνκι, καθώς και την πρόθεση της μελλοντικής σουηδικής Προεδρίας να αναλάβει υψηλού επιπέδου παρακολούθηση. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή να προετοιμάσει, σε συνεργασία με το Συμβούλιο και με διαβούλευση των χωρών εταίρων, Σχέδιο Δράσης για τη Βόρεια Διάσταση στις εξωτερικές και διασυννοριακές πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για να υποβληθεί προς έγκριση στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Φέιρα τον Ιούνιο του 2000.

Μεξικό

63. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εκφράζει ικανοποίηση για το πέρας των διαπραγματεύσεων περί Συμφωνίας Ελεύθερων Συναλλαγών με το Μεξικό.

Ανθρώπινα Δικαιώματα

64. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο σημειώνει την έκθεση της Προεδρίας σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και εκφράζει την ικανοποίησή του για τη συνέχεια που δόθηκε στα μέτρα τα οποία προτάθηκαν στη δήλωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 10ης Δεκεμβρίου 1998. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί το Συμβούλιο, την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να συνεχίσουν δραστήρια την επιδίωξη των μέτρων αυτών και να αναπτύξουν περαιτέρω τη μορφή και το περιεχόμενο της Ετήσιας Έκθεσης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και του Ετήσιου Φόρουμ Συζήτησης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και να εξετάσουν την ανάγκη να ενισχυθεί η ανάλυση και η αξιολόγηση στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Στο πλαίσιο αυτό ενθαρρύνεται ο τακτικός διάλογος γύρω από τα ανθρώπινα δικαιώματα με την κοινωνία των πολιτών.
65. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επιβεβαιώνει ότι είναι σημαντικό να απολαύουν όλοι οι άνθρωποι ίσα ανθρώπινα δικαιώματα. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στη βελτίωση της κατάστασης των ομάδων που δεν αποτελούν πλειοψηφία σε κανένα κράτος, συμπεριλαμβανομένων των Ρομ. Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει δεσμευθεί να επιτύχει το στόχο αυτό σε συνεργασία με το Συμβούλιο της Ευρώπης και τον ΟΑΣΕ.

Ειρηνευτική διαδικασία στη Μέση Ανατολή

66. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εκφράζει την ικανοποίησή του σχετικά με τη νέα ώθηση για την επίτευξη δίκαιης, συνολικής και διαρκούς ειρήνης στη Μέση Ανατολή και επιβεβαιώνει την πλήρη υποστήριξη της Ένωσης.
67. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εκφράζει ιδιαίτερη ικανοποίηση για τη θαρραλέα απόφαση του Προέδρου Άσαντ και του Πρωθυπουργού Μπάρακ να επαναλάβουν τις διαπραγματεύσεις για το συριακό σκέλος στην Ουάσινγκτον στα μέσα Δεκεμβρίου. Προσβλέπει στη σύναψη έγκαιρης συμφωνίας μεταξύ Ισραήλ και Συρίας, η οποία θα προετοιμάσει το έδαφος για την επανάληψη των διαπραγματεύσεων και για την επίτευξη λύσης και ως προς το λιβανικό σκέλος.

68. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τονίζει τη σημασία των μέτρων που έλαβε το Ισραήλ και οι Παλαιστίνιοι για την εφαρμογή της Συμφωνίας του Sharm El-Sheikh. Θα πρέπει να διασφαλισθεί σταθερή πρόοδος με έγκαιρη εφαρμογή των δεσμεύσεων των μερών της συμφωνίας. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί και τα δύο μέρη να απόσχουν από κάθε μονομερή ενέργεια.
69. Όλα τα μέρη της πολυμερούς διαπραγμάτευσης για την ειρηνευτική διαδικασία καλούνται να δραστηριοποιηθούν προκειμένου οι δραστηριότητες στον τομέα αυτό να αναληφθούν πλήρως και ταχέως. Η παράλληλη πρόοδος σε όλους τους τομείς θα πρέπει να είναι προς το συμφέρον όλων στην παρούσα φάση της ειρηνευτικής διαδικασίας.

ΠΟΕ

70. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εκφράζει τη λύπη του για την αποτυχία της υπουργικής Διάσκεψης του ΠΟΕ στο Σηάτλ. Επιβεβαιώνει την υποστήριξή του στο υπάρχον πολυμερές σύστημα συναλλαγών και στη διεξαγωγή συνολικού γύρου πολυμερών διαπραγματεύσεων για τις εμπορικές συναλλαγές. Υποστηρίζει επίσης τα συμπεράσματα του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων της 3ης Δεκεμβρίου 1999.

Μακάο

71. Τις παραμονές της μετάβασης που θα πραγματοποιηθεί στο Μακάο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τονίζει τη σπουδαιότητα που αποδίδει αφενός στην σταθερότητα και ευημερία του Μακάο ως Ειδικής Διοικητικής Περιοχής (SAR) της Κίνας, και αφετέρου στη διαφύλαξη της ιδιαίτερης ταυτότητάς του καθώς και των δικαιωμάτων και ελευθεριών του λαού του, όπως ορίζονται στην Σινο-πορτογαλική Κοινή Διακήρυξη του 1987 και στη βασική νομοθεσία της περιοχής αυτής.

VI. ΒΟΡΕΙΟΣ ΙΡΛΑΝΔΙΑ

72. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εκφράζει την ικανοποίησή του για την μεταβίβαση εξουσιών στη Βόρειο Ιρλανδία και τη θέσπιση βρετανο-ιρλανδικών οργάνων και οργάνων Βορρά-Νότου δυνάμει της συμφωνίας της Μεγάλης Παρασκευής· αναγνωρίζει δε ότι οι εξελίξεις αυτές αποτελούν υψίστης σημασίας πρόοδο προς την πλήρη εφαρμογή της Συμφωνίας. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συγχαίρει τα πολιτικά κόμματα, τις κυβερνήσεις του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας καθώς και τον Γερουσιαστή κ. Τζώρτζ Μίτσελ για την επίτευξη αυτής της προόδου. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επιβεβαιώνει την πολιτική και πρακτική του υποστήριξη στην Βόρειο Ιρλανδία και στη συνεργασία Βορρά και Νότου.

Συνθήκη τῶν Ἰωαννῶν, 1923

"Αρθρον 10.

Τὰ ὁρόσημα θέλουσι τεθῇ εἰς ὁρατὴν ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστασιν, θὰ ᾧσιν ἡριθμημένα, ἡ δὲ τοποθεσία καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν θὰ σημειῶνται ἐν χαρτογραφικῷ πλάνῳ.

"Αρθρον 11.

Τὰ ὁριστικὰ πρωτόκολλα ὁροθετήσεως, αἱ ἐπισυναπτόμεναι χάρται καὶ ἐγγράφα θὰ γίνωσιν εἰς τρία πρωτότυπα, ὧν δύο θὰ διαβιβασθῶσιν εἰς τὰς Κυβερνήσεις τῶν ὁμόρων Κρατῶν, τὸ δὲ τρίτον εἰς τὴν Κυβέρνησιν τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας, ἥτις θέλει ἐπιδόσῃ ἐπίσημα τοῦτων ἀντίγραφα εἰς τὰς ὑπογραφάσας τὴν παρούσαν Συνθήκην Δυνάμεις.

→ "Αρθρον 12.

Ἡ ληρωθεῖσα ἀπόφασις τῇ 13ῃ Φεβρουαρίου 1914 ὑπὸ τῆς Συνδιασκέψεως τοῦ Λονδίνου εἰς ἐκτέλεσιν τῶν ἀρθρῶν 5 τῆς Συνθήκης τοῦ Λονδίνου τῆς 17/30 Μαΐου 1913, καὶ 15 τῆς Συνθήκης τῶν Ἀθηνῶν τῆς 1/14 Νοεμβρίου 1913, ἡ κοινοποιηθεῖσα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν τῇ 13 Φεβρουαρίου 1914 καὶ ἀφορῶσα εἰς τὴν κυριαρχίαν τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῶν νήσων τῆς Ἀνατολικῆς Μεσογείου, ἐκτὸς τῆς Ἰμβρου, Τενέδου καὶ τῶν Λαγυσιῶν νήσων (Μαυρουῶν), ἰδίᾳ τῶν νήσων Λήμνου, Σαμοθράκης, Μυτιλήνης, Χίου, Σάμου καὶ Ἰκαρίας, ἐπικυροῦται, ὑπὸ τὴν ἐπιρρύθμισιν τῶν διατάξεων τῆς παρούσης Συνθήκης τῶν συναφῶν πρὸς τὰς ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῆς Ἰταλίας διατελούσας νήσους, περὶ ὧν διαλαμβάνει τὸ ἀρθρον 15. Ἐκτὸς ἀντιθέτου διατάξεως τῆς παρούσης Συνθήκης, αἱ νῆσοι, αἱ καίμεναι εἰς μικροτέραν ἀπόστασιν τῶν τριῶν μιλίων τῆς ἀσιατικῆς ἀκτῆς, παραμένουσιν ὑπὸ τὴν τουρκικὴν κυριαρχίαν.

→ "Αρθρον 13.

Πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς εἰρήνης, ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ὑποχρεοῦται νὰ τηρῇ ἐν ταῖς νήσοις Μυτιλήνῃ, Χίῳ, Σάμῳ καὶ Ἰκαρίᾳ τὰ ἀκόλουθα μέτρα:

1. Αἱ εἰρημέναι νῆσοι δὲν θὰ χρησιμοποιοῦσιν εἰς ἐγκυκλοπλοῖα ναυτικῆς βάσεως ἢ εἰς ἀνέγερσιν ὁχυρωματικῶν τινος ἔργου.

2. Θὰ ἀπαγορευθῇ εἰς τὴν ἑλληνικὴν στρατιωτικὴν ἀεροπλοΐαν νὰ ὑπερίπταται τοῦ ἐδάφους τῆς ἀκτῆς τῆς Ἀνατολίας.

Ἀντιστοίχως, ἡ Ὁθωμανικὴ Κυβέρνησις θὰ ἀπαγορεύσῃ εἰς τὴν στρατιωτικὴν ἀεροπλοΐαν αὐτῆς νὰ ὑπερίπταται τῶν ρηθεισῶν νήσων.

3. Αἱ ἑλληνικαὶ στρατιωτικαὶ δυνάμεις ἐν ταῖς εἰρημέναις νήσοις θὰ περιορισθῶσι εἰς τὸν συνήθη ἀριθμὸν τῶν διὰ τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν καλουμένων, οἵτινες δύνανται νὰ ἐγκυμανᾶζονται ἐπὶ τόπου, ὡς καὶ εἰς δύνανται χωροφυλακῆς καὶ ἀστυνομίας ἀνάλογον πρὸς τὴν ἐφ' ὁλοκληρίου τοῦ ἑλληνικοῦ ἐδάφους ὑπάρχουσαν τοιαύτην.

→ "Αρθρον 14.

Αἱ νῆσοι Ἰμβρος καὶ Τένεδος, παραμένουσιν ὑπὸ τὴν τουρκικὴν κυριαρχίαν, θὰ ἀπολαύωσιν εἰδικῆς διοικητικῆς ὁργανώσεως, αποτελουμένης ἐκ τοπικῶν στοιχείων καὶ παρεχούσης πᾶσαν ἐγγύησιν εἰς τὸν μὴ μουσουλμανικὸν ἰθαγενῆ πληθυσμὸν δι' ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὴν τοπικὴν διοίκησιν καὶ τὴν προστασίαν τῶν προσώπων καὶ τῶν περιουσιῶν. Ἡ διατήρησις τῆς τάξεως θὰ ἐξασφαλίζηται ἐν αὐταῖς δι' ἀστυνομίας στρατολογουμένης μεταξὺ τοῦ ἰθαγενοῦς πληθυσμοῦ, τῇ φροντίδι τῆς ὡς ἄνω προβλεπομένης τοπικῆς διοικήσεως ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῆς ὑποίας θὰ διατελῇ.

Αἱ συνομολογηθεῖσαι ἢ συνομολογηθησόμεναι μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας συμφωνίαι, αἱ ἀφορῶσαι τὴν ἀνταλλαγὴν τῶν ἑλληνικῶν καὶ τουρκικῶν πληθυσμῶν, δὲν θὰ ἐφαρμοσθῶσιν εἰς τοὺς κατοίκους τῶν νήσων Ἰμβρου καὶ Τενέδου.

→ "Αρθρον 15.

Ἡ Τουρκία παραιτεῖται ὑπὲρ τῆς Ἰταλίας παντὸς δικαιώματος καὶ τίτλου ἐπὶ τῶν κάτωθι ἀπαριθμουμένων νήσων, τοῦτέστι τῆς Ἀστυπάλαιας, Ρόδου, Χάλκης, Καρπάθου, Κάσου, Τήλου, Νισύρου, Καλύμνου, Λέρου, Πάτμου, Λειψοῦς, Σύμης καὶ Κῶ, τῶν κατεχομένων νῦν ὑπὸ τῆς Ἰταλίας καὶ τῶν νησίδων τῶν ἐξ αὐτῶν ἐξαρτωμένων, ὡς καὶ τῆς νήσου Καστελλοριζίου (βλ. χάρτην ὑπ' ἀρ. 2).

→ "Αρθρον 16.

Ἡ Τουρκία δηλοῖ δι' ἀπαραιτεῖται παντὸς τίτλου καὶ δικαιώματος πάσης φύσεως ἐπὶ τῶν ἐδαφῶν ἢ ἐν σχέσει πρὸς τὰ ἐδάφη ἅτινα κεῖνται πέραν τῶν προβλεπομένων ὑπὸ τῆς παρούσης Συνθήκης ὁρίων, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν νήσων, ἐκτὸς ἐκεῖνων ὧν ἡ κυριαρχία ἔχει ἀναγνωρισθῇ αὐτῇ διὰ τῆς παρούσης Συνθήκης, τῆς τύχης τῶν ἐδαφῶν καὶ τῶν νήσων τούτων κανονισθεῖσης ἢ κανονισθησομένης μεταξὺ τῶν ἐνδιαφερομένων.

Αἱ διατάξεις τοῦ παρόντος ἀρθρου δὲν θίγουσιν τὰς συνομολογηθεῖσας ἢ συνομολογηθησόμενας ἰδιαίτερας συμφωνίας μεταξὺ τῆς Τουρκίας καὶ τῶν ὁμόρων χωρῶν λόγῳ τῆς γεινιότησεως αὐτῶν.

Ἄρθρον 32.

Οἱ ἄγοντες ἡλικίαν ἄνω τῶν 18 ἐτῶν, οἵτινες εἶναι ἐγκατεστημένοι εἰς ἑδάφους ἀποσπώμενον τῆς Τουρκίας συμ-
 ῳνως πρὸς τὴν παροῦσαν Συνθήκην καὶ οἵτινες διαφέρουσι φυλετικῶς τῆς πλειονότητος τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ ρηθέντος
 δάφους, ἔχουσι δικαίωμα ἐπὶ δύο ἔτη ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τῆς παρούσης Συνθήκης νὰ ἀσκήσωσιν ἐπιλογὴν
 πρὸς τῆς ἰθαγενείας ἐνὸς τῶν Κρατῶν, ἔνθα ἡ πλειονότης τοῦ πληθυσμοῦ εἶνε τῆς αὐτῆς φυλῆς μετὰ τοῦ ἀτόμου τοῦ
 ἰσχυόντος τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιλογῆς καὶ ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς συγκαταθέσεως τοῦ Κράτους τούτου.

Ἄρθρον 33.

Οἱ ἀσκήσαντες τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιλογῆς, συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τῶν ἁρθρῶν 31 καὶ 32, ὀφείλουσιν,
 ἐντὸς τῶν ἐπομένων δώδεκα μηνῶν, νὰ μεταφέρωσι τὴν κατοικίαν των εἰς τὸ Κράτος ὑπὲρ οὗ ἤσκησαν τὴν ἐπιλογὴν.
 Εἶνε ἐλεύθεροι νὰ διατηρήσωσι τὴν ἢ κέκτηνται ἀκίνητον περιουσίαν ἐν τῷ ἐδάφει τοῦ Κράτους, ἔνθα εἶχον
 τὴν κατοικίαν των πρὸ τῆς παρ' αὐτῶν γενομένης ἐπιλογῆς.
 Δύνανται δὲ νὰ ἀποκριώσιν τὰ κινητὰ αὐτῶν πάσης φύσεως, χωρὶς νὰ ὑποβληθῶσιν ἕνεκα τούτου εἰς οὐδὲν
 ἰσχυρικὸν ἢ ἐξαναγκαστικὸν τέλος ἢ δασμὸν.

Ἄρθρον 34.

ὑπὸ τὴν ἐπιφύλαξιν τῶν συμφωνιῶν, αἵτινες θὰ ἀπέβαινον ἀναγκαῖαι μετὰ τῶν Κυβερνήσεων τῶν ἀσχοῦσων
 τὴν ἐν ταῖς ἀποσπώμεναῖς τῆς Τουρκίας χώρας ἐξουσίαν καὶ τῶν Κυβερνήσεων τῶν χωρῶν ἐνθα εἰσὶν ἐγκατεστη-
 μένοι, οἱ ἄγοντες ἡλικίαν ἄνω τῶν 18 ἐτῶν τοῦρκοι ὑπῆκοοι, οἱ καταγόμενοι ἐξ ἐδάφους ἀποσπώμενου τῆς Τουρκίας
 δυνάμει τῆς παρούσης Συνθήκης καὶ ἐγκατεστημένοι εἰς τὸ ἐξωτερικὸν κατὰ τὴν ἐναρξιν τῆς ἰσχύος αὐτῆς, δύνανται
 νὰ ἀσκήσωσιν ἐπιλογὴν ὑπὲρ τῆς ἐπικρατοῦσης ἐν τῇ χώρᾳ ἐξ ἧς κατὰ τὴν ἰθαγενείαν, ἐὰν συνδέωνται φυλετικῶς
 μετὰ τῆς πλειονότητος τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας ταύτης καὶ ἐὰν ἡ ἀσχοῦσα τὴν ἐξουσίαν Κυβέρνησις συναινέσῃ
 εἰς τοῦτο. Τὸ δικαίωμα τοῦτο τῆς ἐπιλογῆς δέον νὰ ἀσκηθῇ ἐντὸς δύο ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τῆς
 παρούσης Συνθήκης.

Ἄρθρον 35.

Αἱ συμβαλλόμεναι Δυνάμεις ἀνταλαμβάνουσι τὴν ὑποχρέωσιν ὅπως οὐδὲν παρεμβάλλωσι πρόσκομμα εἰς τὴν ἄσκησιν
 τοῦ δικαίωματος ἐπιλογῆς τοῦ προβλεπομένου ὑπὸ τῆς παρούσης Συνθήκης ἢ τῶν συνομολογηθεῶν Συνθηκῶν
 Εἰρήνης μετὰ τῆς Γερμανίας, Αὐστρίας, Βουλγαρίας ἢ Οὐγγαρίας, ἢ ὑπὸ Συνθήκης συνομολογηθείσης μετὰ τῶν συμ-
 βαλλομένων τούτων Δυνάμεων πλὴν τῆς Τουρκίας. ἢ μιᾶς ἐξ αὐτῶν καὶ τῆς Ῥωσσίας, ἢ μετὰ τῶν τούτων τῶν
 συμβαλλομένων Δυνάμεων καὶ ἐπιτροπύσεως εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους τὴν ἀπόκλισιν πάσης ἄλλης προσιτῆς αὐτοῖς
 ἰθαγενείας.

Ἄρθρον 36.

Αἱ σύζυγοι ἀκολουθοῦσι τὴν κατάστασιν τῶν συζύγων αὐτῶν καὶ τὰ ἡλικίας κάτω τῶν 18 ἐτῶν τέκνα τὴν
 τῶν γονέων των διὰ πᾶν ὅτι ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Τμήματος.

ΤΜΗΜΑ Γ'.

→ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΩΝ

Ἄρθρον 37.

Ἡ Τουρκία ἀνταλαμβάνει τὴν ὑποχρέωσιν ὅπως αἱ ἐν τοῖς ἁρθροῖς 38—44 περιεχόμεναι διατάξεις ἀναγνωρισθῶ-
 σιν ὡς θεμελιώδεις νόμοι, ὅπως οὐδεὶς νόμος ἢ κανονισμὸς ἢ ἐπίσημος τις πράξις διατελῶσιν ἐν ἀντιφάσει ἢ ἐν
 ἀντιθέσει πρὸς τὰς διατάξεις ταύτας καὶ ὅπως οὐδεὶς νόμος ἢ κανονισμὸς ἢ ἐπίσημός τις πράξις κατισχύωσιν αὐτῶν.

Ἄρθρον 38.

Ἡ Τουρκικὴ Κυβέρνησις ἀνταλαμβάνει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ παρέχῃ εἰς πάντας τοὺς κατοίκους τῆς Τουρκίας πλήρη
 καὶ ἀπόλυτον προστασίαν τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἐλευθερίας αὐτῶν, ἀδικρίτως γεννήσεως, ἐθνικότητος, γλώσσης, φυλῆς ἢ
 θρησκείας.

Πάντες οἱ κάτοικοι τῆς Τουρκίας δικαιοῦνται νὰ προσβέωσιν ἐλευθέρως, δημοσίᾳ τε καὶ κατ' ἰδίαν, πᾶσαν πίστιν,
 θρησκείαν ἢ δοξασίαν ὅν ἡ ἄσκησις δὲν ἤθελεν εἶναι ἀσυμβίβαστος πρὸς τὴν δημοσίαν τάξιν καὶ τὰ χρηστὰ ἤθη.
 Αἱ μὴ μουσουλμανικαὶ μειονότητες θὰ ἀπολαύωσιν πλήρως τῆς ἐλευθερίας κυκλοφορίας καὶ μεταναστεύσεως, ὑπὸ
 τὴν ἐπιφύλαξιν τῶν ἐφαρμοζομένων ἐν ὅλῳ ἢ μέρει τοῦ ἐδάφους, εἰς ἅπαντας τοὺς τοῦρκοις ὑπῆκοις μέτρων, ἅτι-
 να ἤθελεν τυχρὸν ληρῶθαι ὑπὸ τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως χάριν τῆς ἐθνικῆς ἀμύνης καὶ τῆς τηρήσεως τῆς δημοσίας
 τάξεως.

Οἱ
 λιτικῶν
 Πό
 Ἡ
 τὴν ἀπό
 καὶ τιμὰ
 Οὐ
 γλώσσης
 δημοσιεύ
 Πα
 τοὺς λαλ
 στηρίων.

Οἱ
 τῆς αὐτῆ
 ἴσον δικα
 ἢ κοινωφ
 σιν τῆς γ

Ἐν
 Κυβέρνησε
 δημοτικοῖ
 κόων. Ἡ
 κικῆς γλα
 Ἐν
 σουλμανι
 τικῶν πο
 δημοτικῶ
 Τὰ
 ὀργανισμοῖ

Ἡ
 νεακὴν ἢ
 φώνως πε
 Τὰ μ
 Τουρκικῆς
 Κυβέρνησε
 μετὰ τῶ
 Ἡ
 καὶ λοιπὰ
 καὶ φιλαν
 κολία καὶ
 θιδρυμάτω
 καὶ θιδρύμα

Οἱ ε
 πράξεις δι
 τινα ἀρνού
 ἐβδομαδια
 Οὐχ
 λονται εἰς

Ἡ Τ
 ρῶσιν εἰς
 θῶσιν ὑπὸ

"Αρθρον 39.

Οἱ ἀνήκοντες εἰς μὴ μουσουλμανικὰς μειονότητες ὑπῆκοι τοῦρκοι θὰ ἀπολαύωσι τῶν αὐτῶν ἀστικῶν καὶ πολιτικῶν δικαιωμάτων ὧν καὶ οἱ μουσουλμάνοι.

Πάντες οἱ κάτοικοι τῆς Τουρκίας, ἄνευ διακρίσεως θρησκείας, θὰ ὦσιν ἴσοι ἀπέναντι τοῦ νόμου.

Ἡ διαφορὰ θρησκείας, δοξασίας ἢ πίστεως δὲν ὀφείλει νὰ ἀποτελέσῃ κώλυμα δι' οὐδένα τοῦρκον ὑπῆκοον ὡς πρὸς τὴν ἀπόλαυσιν τῶν ἀστικῶν καὶ πολιτικῶν δικαιωμάτων καὶ ἰδίᾳ τὴν παραδοχὴν εἰς τὰς δημοσίας θέσεις, ἀξιώματα καὶ τιμὰς ἢ τὴν ἐξάσκησιν τῶν διαφόρων ἐπαγγελματικῶν καὶ βιομηχανικῶν.

Οὐδεὶς περιορισμὸς θέλει ἐπιβληθῇ κατὰ τῆς ἐλευθέρας χρήσεως παρὰ παντὸς τοῦρκου ὑπηκόου οἰασδήποτε γλώσσης, εἴτε ἐν ταῖς ἰδιωτικαῖς ἢ ἐμπορικαῖς σχέσεσιν, εἴτε ὡς πρὸς τὴν θρησκείαν, τὸν τύπον καὶ πάσης φύσεως δημοσιεύματα, εἴτε ἐν ταῖς δημοσίαις συναθροίσεσιν.

Παρὰ τὴν ὑπαρξίν τῆς ἐπισήμου γλώσσης, θὰ παρέχωνται αἱ προσήκουσαι εὐκολίαι εἰς τοὺς τούρκους ὑπηκόους, τοὺς λαλοῦντας γλώσσαν ἄλλην ἢ τὴν τουρκικὴν, διὰ τὴν προφορικὴν χρῆσιν τῆς γλώσσης αὐτῶν ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων.

"Αρθρον 40.

Οἱ τοῦρκοι ὑπῆκοι, οἱ ἀνήκοντες εἰς μὴ μουσουλμανικὰς μειονότητες, θὰ ἀπολαύωσι νομικῶς καὶ πραγματικῶς τῆς αὐτῆς προστασίας καὶ τῶν αὐτῶν ἐγγυήσεων ὧν ἀπολαύουσι καὶ οἱ λοιποὶ τοῦρκοι ὑπῆκοι. Θὰ ἔχωσιν ἰδίως ἴσον δικαίωμα νὰ συνιστῶσι, διευθύνωσι καὶ ἐποπτεύωσιν, ἰδίαις δαπάναις, παντὸς εἶδους φιλανθρωπικά, θρησκευτικὰ ἢ κοινωφελῆ ἰδρύματα, σχολεῖα καὶ λοιπὰ ἐκπαιδευτήρια, μετὰ τοῦ δικαιώματος νὰ ποιῶνται ἐλευθέρως ἐν αὐτοῖς χρῆσιν τῆς γλώσσης τῶν καὶ νὰ τελῶσιν ἐλευθέρως τὰ τῆς θρησκείας τῶν.

"Αρθρον 41.

Ἐν ταῖς πόλεσι καὶ περιφερείαις, ἔθθα διαμένει σημαντικὴ ἀναλογία ὑπηκόων μὴ μουσουλμάνων, ἢ Τουρκικῆ Κυβέρνησις θὰ παρέχῃ, ὡς πρὸς τὴν δημοσίαν ἐκπαίδευσιν, τὰς προσήκουσας εὐκολίας πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ἐν τοῖς δημοτικαῖς σχολαῖς παροχῆς, ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτῶν γλώσσῃ, τῆς διδασκαλίας εἰς τὰ τέκνα τῶν ἐν λόγῳ τούρκων ὑπηκόων. Ἡ διάταξις αὕτη δὲν κωλύει τὴν Τουρκικὴν Κυβέρνησιν νὰ καταστήσῃ υποχρεωτικὴν τὴν διδασκαλίαν τῆς τουρκικῆς γλώσσης ἐν τοῖς εἰρημένοις σχολαῖς.

Ἐν ταῖς πόλεσι καὶ περιφερείαις, ἔνθα ὑπάρχει σημαντικὴ ἀναλογία τούρκων ὑπηκόων ἀνηκόντων εἰς μὴ μουσουλμανικὰς μειονότητες, θέλει ἐξασφαλισθῇ εἰς τὰς μειονότητας ταύτας δικαία συμμετοχὴ εἰς τὴν διάθεσιν τῶν χρηματικῶν ποσῶν, ἅτινα τυγχόν θὰ ἐχορηγοῦντο ἐκ τοῦ δημοσίου χρήματος ὑπὸ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Κράτους ἢ τῶν δημοτικῶν καὶ λοιπῶν προϋπολογισμῶν ἐπὶ ἐκπαιδευτικῶ, θρησκευτικῶ ἢ φιλανθρωπικῶ σκοπῶ.

Τὰ ποσὰ ταῦτα θὰ καταβάλλωνται εἰς τοὺς ἀρμοδίους ἀντιπροσώπους τῶν ἐνδιαφερομένων καθιδρυμάτων καὶ ὀργανισμῶν.

"Αρθρον 42.

Ἡ Τουρκικὴ Κυβέρνησις δέχεται νὰ λάβῃ ἀπέναντι τῶν μὴ μουσουλμανικῶν μειονοτήτων, ὅσον ἀφορᾷ τὴν οἰκογενειακὴν ἢ προσωπικὴν αὐτῶν κατὰστασιν, πάντα τὰ κατ'ἀλλήλα μέτρα, ὅπως τὰ ζητήματα ταῦτα κανονίζωνται συμφώνως πρὸς τὰ ἔθιμα τῶν μειονοτήτων τούτων.

Τὰ μέτρα ταῦτα θέλουσιν ἐπεξεργασθῇ ἐιδιχαὶ ἐπιτροπαί, ἀποτελούμεναι ἐξ ἴσου ἀριθμοῦ ἀντιπροσώπων τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως καὶ μιᾶς ἐκάστης τῶν ἐνδιαφερομένων μειονοτήτων. Ἐν περιπτώσει διαφωνίας, ἢ Τουρκικῆ Κυβέρνησις καὶ τὸ Συμβούλιον τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν θέλουσι διορίσει, ἀπὸ κοινῆς, ἐπιδιαιτητὴν ἐκλεγόμενον μετὰ τῶν εὐρωπαϊκῶν νομομαθῶν.

Ἡ Τουρκικὴ Κυβέρνησις ὑποχρεοῦται νὰ παρέχῃ πᾶσαν προστασίαν εἰς τὰς ἐκκλησίας, συναγωγὰς, νεκροταφεῖα καὶ λοιπὰ θρησκευτικὰ καθιδρύματα τῶν εἰρημένων μειονοτήτων. Εἰς τὰ εὐαγγῆ καθιδρύματα ὡς καὶ τὰ θρησκευτικὰ καὶ φιλανθρωπικὰ καταστήματα τῶν αὐτῶν μειονοτήτων, τῶν ἤδη εὐρισκομένων ἐν Τουρίᾳ, θὰ παρέχεται πᾶσα εὐκολία καὶ ἄδεια, ἢ δὲ Τουρκικῆ Κυβέρνησις, προκειμένου περὶ ἰδρύσεως νέων θρησκευτικῶν καὶ φιλανθρωπικῶν καθιδρυμάτων, οὐδεμίαν θέλει ἀρνηθῇ ἐκ τῶν ἀναγκαίων εὐκολιῶν, αἵτινες ἔχουσιν ἐξασφαλισθῇ εἰς τὰ λοιπὰ ἰδιωτικὰ καθιδρύματα ὁμοίας φύσεως.

"Αρθρον 43.

Οἱ εἰς τὰς μὴ μουσουλμανικὰς μειονότητες ἀνήκοντες τοῦρκοι ὑπῆκοι δὲν θὰ ᾤσιν ὑποχρεωμένοι νὰ ἐκτελῶσι πράξεις ἀποτελούσας παράβασιν τῆς πίστεως ἢ τῶν θρησκευτικῶν τῶν ἐθίμων, οὔτε θὰ περιπίπτωσιν εἰς ἀνικανότητα τινα ἀρνούμενοι νὰ παραστῶσιν ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων ἢ νὰ ἐκτελέσωσι νόμιμόν τινα πράξιν κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομαδιαίας τῶν ἀναπαύσεως.

Οὐχ ἤττον, ἢ διάταξις αὕτη δὲν ἀπαλλάσσει τοὺς τούρκους τούτους ὑπηκόους τῶν ὑποχρεώσεων, αἵτινες ἐπιβάλλονται εἰς πάντας τοὺς λοιποὺς τούρκους ὑπηκόους πρὸς τήρησιν τῆς δημοσίας τάξεως.

"Αρθρον 44.

Ἡ Τουρκία παρδέχεται ὅπως αἱ διατάξεις τῶν προηγουμένων ἄρθρων τοῦ παρόντος Τμήματος, ἐφ' ὅσον ἀφορῶσιν εἰς τοὺς μὴ μουσουλμάνους ὑπηκόους τῆς Τουρκίας, ἀποτελέσωσιν ὑποχρεώσεις διεθνούς συμφέροντος καὶ τεθῶσιν ὑπὸ τὴν ἐγγύησιν τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν. Αἱ διατάξεις αὗται δὲν δύνανται νὰ τροποποιηθῶσιν ἄνευ τῆς

Whereas the Allied and Associated Powers and Italy are desirous of concluding a treaty of peace which, in conformity with the principles of justice, will settle questions still outstanding as a result of the events herein-before recited and will form the basis of friendly relations between them, thereby enabling the Allied and Associated Powers to support Italy's application to become a member of the United Nations and also to adhere to any convention concluded under the auspices of the United Nations;

Have therefore agreed to declare the cessation of the state of war and for this purpose to conclude the present Treaty of Peace, and have accordingly appointed the undersigned Plenipotentiaries who, after presentation of their full powers, found in good and due form, have agreed on the following provisions:

PART I. TERRITORIAL CLAUSES

SECTION I. FRONTIERS

[...]

SECTION II. FRANCE

[...]

SECTION III. AUSTRIA

[...]

SECTION IV. PEOPLE'S FEDERAL REPUBLIC OF YUGOSLAVIA

[...]

SECTION V. GREECE (Special Clause)

→ ARTICLE 14

1. Italy hereby cedes to Greece in full sovereignty the Do-

decanese Islands indicated hereafter, namely Stampalia (Astropalia), Rhodes (Rhodos), Calki (Kharki), Scarpanto, Casos (Casso), Piscopis (Tilos), Misiros (Nisyros), Calimnos (Kalymnos), Leros, Patmos, Lipsos (Lipso), Simi (Symi), Cos (Kos) and Castellorizo, as well as the adjacent islets.

2. These islands shall be and shall remain demilitarised.

3. The procedure and the technical conditions governing the transfer of these islands to Greece will be determined by agreement between the Governments of the United Kingdom and Greece and arrangements shall be made for the withdrawal of foreign troops not later than 90 days from the coming into force of the present Treaty.

PART II. POLITICAL CLAUSES

SECTION I. GENERAL CLAUSES

ARTICLE 15

Italy shall take all measures necessary to secure to all persons under Italian jurisdiction, without distinction as to race, sex, language or religion, the enjoyment of human rights and of the fundamental freedoms, including freedom of expression, of press and publication, of religious worship, of political opinion and of public meeting.

ARTICLE 16

Italy shall not prosecute or molest Italian nationals, including members of the armed forces, solely on the ground that

Απόφαση Εθνικού Συμβουλίου
Ιανουάριος 1989

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΓΚΑΘΙΔΡΥΣΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΗ ΛΥΣΗ ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

Ι. ΓΕΝΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Επειδή η Ελληνοκυπριακή πλευρά είναι πεπεισμένη ότι συμφωνία για μια δίκαιη και βιώσιμη λύση του Κυπριακού προβλήματος αποτελεί επείγουσα ανάγκη και ότι τα δεινά και η αβεβαιότητα που υφίσταται ο Κυπριακός λαός δεν πρέπει να παρατείνονται, γι' αυτό υποβάλλει διάγραμμα προτάσεων για τη λύση του Κυπριακού προβλήματος.

Οι προτάσεις της Ελληνοκυπριακής πλευράς για την εγκαθίδρυση μιας Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας και για λύση του Κυπριακού προβλήματος είναι σύμφωνες με το Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και τα Ψηφίσματα και τις Αποφάσεις των Ηνωμένων Εθνών για την Κύπρο. Είναι επίσης μέσα στα πλαίσια των Συμφωνιών Υψηλού Επιπέδου του 1977 και 1979 προς τις οποίες οι δυο πλευρές επαναβεβαίωσαν τη δέσμευσή τους κατά την έναρξη των διαπραγματεύσεων στις 24 Αυγούστου 1988. Οι προτάσεις συνάδουν πλήρως προς το πνεύμα του νέου γύρου των Συνομιλιών και λαμβάνουν υπόψη τους τα συμφέροντα και τις ανησυχίες και των δύο πλευρών, όπως συμφωνήθηκε κατά τη συνάντηση με το Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών στη Νέα Υόρκη, στις 22 και 23 Νοεμβρίου 1988.

1. Αξιολόγηση των Ανησυχιών των Δύο Κοινοτήτων

Υποβάλλοντας τις προτάσεις αυτές η Ελληνοκυπριακή πλευ-

ρά έχει λάβει υπόψη τις ανησυχίες που εκφράστηκαν κατά τη διάρκεια του πρώτου γύρου των Συνομιλιών.

α) *Τουρκοκυπριακές Ανησυχίες*

i) *Θέματα που αφορούν την Κοινότητα*

Επιθυμία για διατήρηση της Κοινοτικής ταυτότητας και των Κοινοτικών πολιτιστικών παραδόσεων και για εξασφάλιση Κοινοτικής αυτοκυβέρνησης εν όψει του γεγονότος ότι οι Τουρκοκύπριοι αποτελούν το ένα πέμπτο του πληθυσμού της Κύπρου και οι Ελληνοκύπριοι τα τέσσερα πέμπτα.

ii) *Θέματα Ασφαλείας*

Οι Τουρκοκύπριοι εκφράζουν φόβους για πιθανή προσπάθεια είτε από την ομοσπονδιακή κυβερνητική εξουσία είτε από την Ελληνοκυπριακή Περιφέρεια ή Κοινότητα να τους επιβληθούν. Οι φόβοι αυτοί περιλαμβάνουν τον ισχυριζόμενο κίνδυνο διάβρωσης της πολιτικής τους εξουσίας.

β) *Ελληνοκυπριακές Ανησυχίες*

i) *Θέματα που αφορούν την Κοινότητα*

Η Ελληνοκυπριακή Κοινότητα διατηρεί φόβους ότι οι Ελληνοκύπριοι πρόσφυγες θα εμποδισθούν από του να επιστρέψουν στις εστίες και τις περιουσίες τους και ότι, λόγω του εθνικισμού της Βόρειας Κύπρου με εποίκους από την Τουρκία, οι Ελληνοκύπριοι βαθμιαία θα εξαναγκαστούν σε φυγή από την Κύπρο.

ii) *Θέματα Ασφαλείας*

Οι ανησυχίες αυτές απορρέουν από την εισβολή και την κατοχή του 37% του εδάφους της Κυπριακής Δημοκρατίας από την

Τουρκία και την εκδίωξη από τις εστίες και τις περιουσίες τους του 40% του Ελληνοκυπριακού πληθυσμού. Υπάρχει επίσης ο επιπρόσθετος φόβος ότι μια μέρα η Τουρκία, με τη συντριπτική στρατιωτική υπεροχή της και το ραγδαία αυξανόμενο πληθυσμό των 55 εκατομμυρίων, θα χρησιμοποιήσει τη Βόρεια Κύπρο ως ορμητήριο για περαιτέρω επεκτατισμό. Εν προκειμένω, οι Ελληνοκύπριοι φοβούνται ότι οι εξουσίες που θα ασκούν οι Τουρκοκύπριοι βάσει του Ομοσπονδιακού συντάγματος δυνατό να χρησιμοποιηθούν για παρεμπόδιση της λειτουργίας του κράτους και ότι το αδιέξοδο που θα προκύψει θα δώσει πρόσχημα για νέα εισβολή της Τουρκίας σε χρόνο πρόσφορο γι' αυτήν.

2. Αντικειμενικοί Σκοποί των Προτάσεων αυτών

Οι προτάσεις της Ελληνοκυπριακής πλευράς σκοπό έχουν να προωθήσουν την προσπάθεια για επίτευξη, μέχρι την 1η Ιουνίου 1989, μιας συμφωνημένης διευθέτησης όλων των πτυχών του Κυπριακού προβλήματος, ενώ ταυτόχρονα συνάδουν με τη συμφωνημένη βάση των διαπραγματεύσεων και λαμβάνουν υπόψη τα συμφέροντα και τις ανησυχίες και των δύο πλευρών κατά τρόπο ώστε να επιτευχθούν τα ακόλουθα:

- α) Η ενότητα της χώρας, ούτως ώστε όλοι οι Κύπριοι να μπορούν να ζουν και να συνεργάζονται μαζί σε συνθήκες ειρήνης σ' ένα ανεξάρτητο κράτος.
- β) Ένα λειτουργήσιμο ομοσπονδιακό σύστημα βασισμένο σε δίκαιες εδαφικές διευθετήσεις και ικανό να λειτουργεί αποτελεσματικά, ούτως ώστε να εξυπηρετούνται τα συμφέροντα όλων και να διευκολύνεται η πρόοδος όλων, δημιουργώντας με τον τρόπο αυτό εμπιστοσύνη και στις δυο πλευρές και προάγοντας την αφοσίωση στους θεσμούς τους κράτους.
- γ) Ασφάλεια και για τις δυο κοινότητες στα πλαίσια μιας αποστρατιχοποιημένης Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας, ώστε όλοι οι πολίτες να μπορούν να έχουν εμπιστοσύνη στο μέλλον και να γνωρίζουν ότι η προσωπική τους υπόσταση, η περιουσία και όλα τα άλλα δικαιώματά τους είναι ασφαλή.
- δ) Εφαρμογή της δικαιοδικότητας, με συμμετοχή και των δύο κοινοτήτων σε όλα τα συνταγματικά όργανα της ομοσπονδιακής δημοκρατίας.

- ε) Ατομική ισότητα όλων των Κυπρίων, απουσία δυσμενών διακρίσεων σε όλους τους τομείς και προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε ολόκληρη την Κύπρο ως μιας δημοκρατικής χώρας.
- στ) Διατήρηση της ταυτότητας της Κύπρου, της δημογραφικής της δομής και του πολιτισμού και των παραδόσεων της κάθε Κοινότητας.
- ζ) Ενθάρρυνση της οικονομικής ανάπτυξης με ιδιαίτερη έμφαση στην εξάλειψη περιφερειακών ανισοζυγίων.
- η) Σκοπός της λύσης θα είναι η εγκαθίδρυση μιας ανεξάρτητης, κυρίαρχης, εδαφικά ακέραιης, αδέσμευτης Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας, η οποία θα επιδιώκει την προώθηση της παγκόσμιας ειρήνης και συνεργασίας μεταξύ των λαών του κόσμου, της ειρήνης και σταθερότητας στην περιοχή και φιλικές σχέσεις και συνεργασία με όλους τους γείτονές της.

II. ΑΠΟΣΤΡΑΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

1. Η Ελληνοκυπριακή πλευρά πιστεύει ότι η εξάλειψη τόσο των εξωτερικών όσο και των εσωτερικών απειλών μπορεί να επιτευχθεί με την πλήρη αποστρατικοποίηση της Δημοκρατίας. Αυτή συνεπάγεται:

- α) αποχώρηση από το έδαφος της Δημοκρατίας όλων των μη Κυπριακών στρατιωτικών δυνάμεων και στοιχείων, περιλαμβανομένων των εποίκων, και
 - β) την πλήρη διαλυση όλων των Κυπριακών στρατιωτικών δυνάμεων.
2. Θα πρέπει να καταρτισθεί χρονοδιάγραμμα για την αποστρατικοποίηση της Δημοκρατίας και την αποχώρηση των εποίκων και να υλοποιηθεί πριν από την εγκαθίδρυση της Ομοσπονδιακής Κυβέρνησης ή από οποιαδήποτε μεταβατική διευθέτηση. Με σκοπό την ενίσχυση του αισθήματος ασφάλειας και των δύο Κοινοτήτων, θα πρέπει να υπάρξει πρόνοια για διεθνή εποπτεία της αποστρατικοποίησης.
3. Θα πρέπει να υπάρξει πρόνοια για διεθνή δύναμη κάτω από τον έλεγχο των Ηνωμένων Εθνών για να βοηθήσει στη διατήρηση της εσωτερικής ασφάλειας τόσο στο Ομοσπονδιακό επίπεδο όσο και στο Περιφερειακό επίπεδο για όσο καιρό χρειάζε-

ται. Οι κίνδυνοι σύγκρουσης θα εκλείψουν με την αποστρατικοποίηση και την ανυπαρξία στρατιωτικών δυνάμεων στην Κύπρο άλλων από εκείνων των Ηνωμένων Εθνών.

④ Η Ελληνοκυπριακή πλευρά ενδιαφέρεται ιδιαίτερα για την αποχώρηση των Τούρκων εποίκων, των οποίων η παρουσία μεταβάλλει τη δημογραφική δομή της χώρας και οι οποίοι αποτελούν κίνδυνο από πλευράς ασφάλειας για ολόκληρο το νησί.

III. Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΩΝ ΤΩΝ «ΤΡΙΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΩΝ»

Είναι ουσιώδες να διασφαλισθεί ότι όλοι οι πολίτες θα έχουν, χωρίς οποιασδήποτε μορφής διάκριση, ίσα αδικαιώματα, πολιτικά, οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δικαιώματα και ότι όλοι θα έχουν ίσες ευκαιρίες να μετέχουν των αγαθών της προόδου και της ανάπτυξης.

Στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία και σ' ολόκληρη την επικράτειά της τα θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες, που κατοχυρώνονται στο Μέρος II του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας του 1960, στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Θεμελιωδών Ελευθεριών και στα Πρωτόκολλά της, καθώς και στις Διεθνείς Συμβάσεις των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, θα εξακολουθήσουν να ισχύουν, περιλαμβανομένων της ελευθερίας διακίνησης, της ελευθερίας εγκατάστασης και του δικαιώματος ιδιοκτησίας.

Οι ελευθερίες διακίνησης και εγκατάστασης και το δικαίωμα ιδιοκτησίας έγιναν δεκτά και από τις δύο πλευρές στην Κατευθυντήρια Γραμμή 3 της Συμφωνίας Υψηλού Επιπέδου Μακαρίου-Ντενκτάς, η οποία επαναβεβαιώθηκε στη Συμφωνία Κυπριανού-Ντενκτάς, και πρέπει να ενσωματωθούν στο Ομοσπονδιακό Σύνταγμα. Οποιαδήποτε τυχόν ρύθμιση που θεωρείται αναγκαία πρέπει να γίνεται με Ομοσπονδιακή Νομοθεσία.

Η Ελληνοκυπριακή πλευρά βεβαίως δέχεται ότι υπάρχει θέμα «πρακτικών δυσκολιών», οι οποίες θα ληφθούν υπόψη στην αρχική εφαρμογή των «τριών ελευθεριών».

Η Ελληνοκυπριακή πλευρά είναι έτοιμη να συζητήσει διάφορες εναλλακτικές επιλογές για αντιμετώπιση των πρακτικών

δυσκολιών, αλλά οποιεσδήποτε και αν είναι οι διευθετήσεις που θα γίνουν δεν πρέπει να είναι τέτοιες, ώστε να ματαιώνουν ή να αναιρούν τις πιο πάνω αρχές είτε συγκαλυμμένα είτε έμμεσα είτε κατά το πνεύμα.

IV. ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ

- ①. Η Ομοσπονδιακή Κυπριακή Δημοκρατία, ως Κυρίαρχο Ανεξάρτητο Κράτος και Μέλος του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, μπορεί να έχει μόνο εγγυήσεις οι οποίες να είναι σύμφωνες με το Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.
- ②. Οποιεσδήποτε παρεχόμενες εγγυήσεις πρέπει να είναι πολυμερείς. Κατά την άποψη της Ελληνοκυπριακής πλευράς η καλύτερη εγγύηση θα ήταν αυτή του Συμβουλίου Ασφαλείας.
- ③. Καμιά εγγυητρια δύναμη δεν πρέπει να έχει δικαίωμα μονομερούς επέμβασης.
- ④. Το αντικείμενο οποιωνδήποτε εγγυήσεων πρέπει να είναι η ανεξαρτησία, η εδαφική ακεραιότητα, η κυριαρχία και η συνταγματική τάξη της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας.
- ⑤. Οι εγγυήσεις πρέπει να εξακολουθούν να ισχύουν για όσο χρονικό διάστημα είτε η μία είτε η άλλη Κοινότητα θεωρεί τη συνέχισή τους αναγκαία.

V. Η ΕΔΑΦΙΚΗ ΠΤΥΧΗ

Η Ελληνοκυπριακή πλευρά είναι πεπεισμένη ότι μία σωστή εξέταση της εδαφικής πτυχής είναι ζωτικής σημασίας για την επίτευξη συνολικής συμφωνίας. Αν επιτευχθεί συμφωνία σύντομα πάνω στην πτυχή αυτή, θα διευκολυνθεί συμφωνία πάνω σε πολλά άλλα θέματα. Η άποψη αυτή διατυπώθηκε στις Κατευθυντήριες Γραμμές του Γενικού Γραμματέα για το Εδαφικό που επισυνάπτονται στην Αξιολόγηση της 18ης Νοεμβρίου 1981 και επανατονίστηκε στα Σημεία Εργασίας της Βιέννης της 6ης Αυγούστου 1984. Όσο μεγαλύτερος αριθμός Ελληνοκύπριων προσφύγων μπορέσει να επανεγκατασταθεί στις εστίες του κάτω από Ελληνοκυπριακή διοίκηση τόσο μικρότερη θα είναι η έκταση των πρακτικών δυσκολιών που πρέπει να υπερπηδηθούν

ως αποτέλεσμα της επανεγκατάστασης Ελληνοκύπριων προσφύγων στην Τουρκοκυπριακή Περιφέρεια.

Υπάρχει ακόμα μια πτυχή του εδαφικού η οποία απαιτεί άμεση εξέταση. Πρόκειται για το θέμα της επανεγκατάστασης στα Βαρώσια, το οποίο έλαβε προτεραιότητα ως θέμα στο Σημείο 5 της Συμφωνίας Υψηλού Επιπέδου της 19ης Μαΐου 1979 και επαναβεβαιώθηκε στο Ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας 550 (1984). Η πιο πάνω Συμφωνία επαναβεβαιώθηκε κατά την έναρξη των τρεχουσών Συνομιλιών.

VI. ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΕΙΣ

Η συνταγματική δέσμη πολιτικών, κοινωνικών και οικονομικών διευθετήσεων που θεωρείται ως η πιο κατάλληλη για την εξυπηρέτηση των συμφερόντων και τη διάλυση των ανησυχιών και των δύο Κοινοτήτων είναι η ακόλουθη:

1. Γενικά

- α) Η Δημοκρατία θα είναι Ομοσπονδιακά οργανωμένη, επιφυλάσσων των ομοσπονδιακών εξουσιών υπέρ των Περιφερειών που θα συνιστούν την Ομοσπονδία, περιλαμβανομένης της ευημερίας των κατοίκων τους, με τις οποίες θα διασφαλίζεται ότι τα θέματα θρησκείας, προσωπικού θεσμού, παιδείας και πολιτισμού θα είναι θέματα της αρμοδιότητας κάθε Κοινότητας.
- β) Το Ομοσπονδιακό Σύνταγμα θα είναι ο Υπέρτατος Νόμος της Δημοκρατίας και θα τροποποιείται μόνο με συμφωνία και των δύο Κοινοτήτων.
- γ) Η Ομοσπονδιακή Κυπριακή Δημοκρατία θα αποτελείται από δύο περιοχές, οι οποίες στο εξής θα αποκαλούνται Περιφέρειες.
- δ) Ένα σημαντικό χαρακτηριστικό της Ομοσπονδίας θα είναι ότι στο Ομοσπονδιακό επίπεδο θα υπάρχει δίκαιη δικαιοσυμμετοχή σε όλα τα κυβερνητικά όργανα, τα νομοθετικά, τα εκτελεστικά, τα διοικητικά και τα δικαστικά.
- ε) Η Ελληνοκυπριακή πλευρά προτείνει τέτοια σύνθεση και

αντιπροσώπευση στα όργανα ώστε, ενώ θα διασφαλίζεται επαρκής και αποτελεσματική συμμετοχή, εν τούτοις η κυβερνητική μηχανή θα μπορεί να συνεχίζει τη λειτουργία της και να μην παραλύει σε περίπτωση διαφωνίας μεταξύ των πολιτικών αντιπροσώπων των Κοινοτήτων.

στ) Πρέπει να υπάρξει πρόνοια για αποτελεσματικό μηχανισμό επίλυσης αδιεξόδων.

ζ) Σ' όλα τα θέματα που σχετίζονται με τα σύμβολα και τα πολιτιστικά ζητήματα και που αφορούν την Ομοσπονδιακή Κυπριακή Δημοκρατία (όπως είναι ο καθορισμός της σημαίας, του ύμνου και των εθνικών εορτών), οι δύο Κοινότητες θα έχουν ίσο λόγο και θα γίνονται σεβαστές οι παραδόσεις και ο πολιτισμός της κάθε Κοινότητας.

η) Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία θα έχει δύο επίσημες γλώσσες: την ελληνική και την τουρκική.

θ) Θα υπάρχει συνταγματική απαγόρευση για ολική ή μερική ένωση της Κύπρου με οποιαδήποτε άλλη χώρα ή χωριστική ανεξαρτησία ή απόσχιση.

2. Οι Περιφέρειες

α) Κάθε Κοινότητα θα διοικεί μια Περιφέρεια, η οποία θα έχει ισότιμη υπόσταση έναντι της άλλης Περιφέρειας. Τα δύο συστατικά μέρη που θα αποτελούν την Ομοσπονδία, δηλ. οι δύο Περιφερειακές Κυβερνήσεις, θα είναι ισότιμες η μία έναντι της άλλης και θα συντονίζονται με την Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση.

β) Οι εδαφικές διευθετήσεις της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας θα πρέπει να γίνουν κατά τρόπο δίκαιο, ώστε να παρέχεται η δυνατότητα σε σημαντική αναλογία Ελληνοκύπριων προσφύγων να επιστρέψουν στις εστίες τους κάτω από Ελληνοκυπριακή διοίκηση. Σε τέτοια περίπτωση, νοουμένου ότι οι περισσότεροι Τουρκοκύπριοι θα επιλέξουν να διαμένουν στην υπό Τουρκοκυπριακή διοίκηση Περιφέρεια, οι Τουρκοκύπριοι θα αποτελούν την πλειοψηφία στην Περιφέρεια αυτή, ακόμη και αν επιστρέψουν σ' αυτή όλοι οι Ελληνοκύπριοι πρόσφυγες.

γ) Οι εξουσίες και αρμοδιότητες που θα παραχωρηθούν δυνάμει

ΚΥΠΡΟΣ: ΣΤΑ ΟΡΙΑ ΤΟΥ ΑΦΑΝΙΣΜΟΥ

του Συντάγματος στην Ομοσπονδιακή και στις Περιφερειακές Κυβερνήσεις, αντίστοιχα, θα είναι τέτοιες ώστε οι Περιφερειακές Κυβερνήσεις να έχουν εκτεταμένη νομοθετική, διοικητική και δικαστική αρμοδιότητα να λαμβάνουν πρόνοια για την ανάπτυξη της Περιφέρειας, την ευημερία του πληθυσμού της, την παιδεία και τη διατήρηση του πολιτισμού της.

δ) Δε θα υπάρχει δυνατότητα καταπάτησης από μέρους της Ομοσπονδίας των εξουσιών και αρμοδιοτήτων των Περιφερειών. Οι Περιφέρειες θα είναι συνταγματικά κατοχυρωμένες και η αρχική κατανομή εξουσιών θα συμφωνηθεί από τις δύο πλευρές.

ε) Θα είναι δυνατό να ανατίθενται θέματα στις Περιφέρειες με Ομοσπονδιακή Νομοθεσία, παρ' όλο που αυτά δεν απαριθμούνται ρητά στις Περιφερειακές Εξουσίες. Μπορεί επίσης να μελετηθεί η πιθανότητα κατάρτισμού Καταλόγου Συντρεχουσών Εξουσιών που θα ασκούνται σύμφωνα με διευθετήσεις που θα συμφωνηθούν.

3. Η Ομοσπονδιακή Εκτελεστική Εξουσία

(α) Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος:

i) Θα υπάρχει Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος από τους οποίους ο ένας θα είναι Ελληνοκύπριος και ο άλλος Τουρκοκύπριος.

ii) Η Ελληνοκυπριακή πλευρά είναι πρόθυμη να εξετάσει δύο επιλογές σχετικά με τον τρόπο εκλογής του Προέδρου και του Αντιπροέδρου.

ΕΠΙΛΟΓΗ Α

Ο Πρόεδρος θα εκλέγεται από ψηφοφόρους της Ελληνοκυπριακής Κοινότητας και ο Αντιπρόεδρος από ψηφοφόρους της Τουρκοκυπριακής Κοινότητας.

ΕΠΙΛΟΓΗ Β

Ο Πρόεδρος θα εκλέγεται με καθολική ψηφοφορία με βάση

κοινά εκλογικό κατάλογο και με απόλυτη πλειοψηφία. Υποψήφιος για εκλογή μπορεί να είναι οποιοσδήποτε πολίτης της Δημοκρατίας.

Εάν ο εκλεγείς Πρόεδρος είναι Ελληνοκύπριος, οι υποψήφιοι Αντιπρόεδροι θα είναι όλοι Τουρκοκύπριοι. Οι Ελληνοκύπριοι θα ψηφίσουν στην εκλογή του Αντιπροέδρου, οι ψήφοι όμως των Ελληνοκυπρίων θα σταθμίζονται με τέτοιο τρόπο, ώστε να αποτελούν το ίδιο ποσοστό με αυτό του ολικού αριθμού ψήφων των Τουρκοκύπριων ψηφοφόρων στην εκλογή Προέδρου.

Αν και δεν μπορεί να προβλεφθεί ότι οι ψηφοφόροι στην αρχή θα ψηφίζουν ανεξάρτητα από την Κοινοτική τους προέλευση, το προτεινόμενο σύστημα ψηφοφορίας πέραν των Κοινοτικών γραμμών θα διασφαλίζει ότι οποιοσδήποτε υποψήφιος Πρόεδρος ή Αντιπρόεδρος πρέπει να λαμβάνει σοβαρά υπόψη τα συμφέροντα και τις ανησυχίες και των δύο Κοινοτήτων. Στο μέλλον ελπίζεται ότι ο Πρόεδρος θα εκλέγεται ανεξάρτητα από την Κοινοτική του προέλευση, ώστε τίποτε να μην εμποδίζει έναν Τουρκοκύπριο να γίνει Πρόεδρος της Δημοκρατίας.

iii) Ο Αντιπρόεδρος θα αντικαθιστά τον Πρόεδρο σε περίπτωση απουσίας ή ανικανότητας του τελευταίου.

iv) Στον Αντιπρόεδρο θα ανατεθούν εξουσίες και αρμοδιότητες οι οποίες θα συμφωνηθούν από κοινού.

v) Ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος θα έχουν στην πραγματικότητα ίσης έκτασης εξουσία αναφορικά με το διορισμό μελών της Κοινοότητάς τους, που θα κατέχουν υψηλό εκτελεστικό λειτουργήμα, ή στην από κοινού δημοσίευση νόμων και αποφάσεων.

β) Υπουργικό Συμβούλιο

i) Το Υπουργικό Συμβούλιο θα συνίσταται από τον Πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο και δέκα Υπουργούς, επτά από τους οποίους θα είναι Ελληνοκύπριοι και τρεις Τουρκοκύπριοι. Ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος θα επιλέγουν ο καθένας τους Υπουργούς της Κοινοότητάς του, αλλά η πράξη διορισμού όλων των Υπουργών θα υπογράφεται και από τους δύο.

ii) Ένα σημαντικό Υπουργείο θα ανατεθεί σε Τουρκοκύπριο.

iii) Ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος, κάμνοντας χρήση των εξουσιών προσφυγής και αναφοράς σε αμερόληπτο Ομοσπονδιακό Ανώτατο Δικαστήριο, στο οποίο η δικαστική εξουσία ασκείται εξίσου σε όλα τα ομοσπονδιακά θέματα και συνταγματικές υποθέσεις, θα διασφαλίζουν ότι δε γίνεται καμιά δυσμενής διάκριση σε βάρος είτε της μιας είτε της άλλης Κοινότητας ή οποιαδήποτε αντισυνταγματική ενέργεια.

4. Η Ομοσπονδιακή Νομοθετική Εξουσία

- α) Θα υπάρξει Ομοσπονδιακό Νομοθετικό Σώμα με δύο Βουλές.
- β) Η Κάτω Βουλή στη σύνθεσή της θα αντανakλά την ισότητα των πολιτών και θα νομοθετεί πάνω σε όλα τα Ομοσπονδιακά θέματα.
- γ) Η Άνω Βουλή στη σύνθεσή της θα αντανakλά την ισότητα υπόστασης των Περιφερειών και θα έχει αρμοδιότητα σε μείζονα Ομοσπονδιακά θέματα.
- δ) Αν προκύψει αδιέξοδος μεταξύ των δύο Βουλών θα υπάρχει μηχανισμός που θα διασφαλίζει τη συνέχιση της λειτουργίας της Κυβέρνησης.
- ε) Η Ελληνοκυπριακή πλευρά είναι έτοιμη να μελετήσει κατάλληλους μηχανισμούς για να διασφαλισθεί ότι κανένα σημαντικό μέτρο που επηρεάζει ιδιαίτερα την Τουρκοκυπριακή Κοινότητα δεν μπορεί να εγκριθεί χωρίς Τουρκοκυπριακή Κοινοβουλευτική υποστήριξη.
- ς) Για την τροποποίηση του Συντάγματος θα προνοούνται ενισχυμένες πλειοψηφίες που θα διασφαλίζουν την ύπαρξη συναίνεσης των βουλευτών αμφοτέρων των Κοινοτήτων.

5. Εξουσίες και Αρμοδιότητες των Ομοσπονδιακών Οργάνων και των Περιφερειών.

Η Ελληνοκυπριακή πλευρά θεωρεί ότι οι Εξουσίες και Αρμοδιότητες των Ομοσπονδιακών Οργάνων πρέπει να διασφαλίζουν την ενότητα της χώρας, να προάγουν τη συνεργασία σ' ολόκληρη τη Δημοκρατία, να διατηρούν τη μία και μόνη διεθνή προ-

σωπικότητα της Δημοκρατίας, να προάγουν την ενότητα της εσωτερικής αγοράς και της οικονομίας της Κύπρου και γενικά να συμβάλλουν στην εναρμόνιση των Ομοσπονδιακών και Περιφερειακών οργάνων, μέτρων και Νόμων.

→ Η άποψη της Ελληνοκυπριακής πλευράς είναι ότι οι Περιφέρειες πρέπει να έχουν τέτοιες Εξουσίες και Αρμοδιότητες ώστε να ενισχύουν το αίσθημα ασφάλειας των πολιτών, προνοώντας για δικαστήρια και αστυνομίες των Περιφερειών, να εξασφαλίζουν την ανάπτυξη της περιφέρειας, να κατοχυρώνουν τις παραδόσεις και να προνοούν για την πολιτιστική ανάπτυξη των κατοίκων της Περιφέρειας και να προάγουν τη συνεργασία με την άλλη Περιφέρεια και με την Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση.

→ Για τη συγκεκριμένη κατανομή των Εξουσιών και Αρμοδιοτήτων η Ελληνοκυπριακή πλευρά είναι πρόθυμη να μελετήσει δύο επιλογές:

ΕΠΙΛΟΓΗ Α:

Θα μπορούσαν να υπάρχουν δύο Κατάλογοι Αρμοδιοτήτων και Εξουσιών, ένας για την Ομοσπονδία και ένας για τις Περιφέρειες με λεπτομερή προσδιορισμό. Σε περίπτωση προσφυγής στα δικαστήρια ως προς την αρμοδιότητα στην οποία εμπίπτει ένα θέμα, το Ομοσπονδιακό Ανώτατο Δικαστήριο θα εντέλλεται από το Σύνταγμα να διευθετεί το θέμα, εφαρμόζοντας ερμηνευτικό κανόνα ότι αμφισβητούμενες αρμοδιότητες ανήκουν στο κυβερνητικό επίπεδο του οποίου ο κατάλογος εξουσιών είναι *ejusdem generis* (παρομοίας φύσης).

ΕΠΙΛΟΓΗ Β:

Θα μπορούσε να εξετασθεί η περίπτωση να δοθεί συντρέχουσα εξουσία στην Ομοσπονδιακή και τις Περιφερειακές Κυβερνήσεις. Σ' αυτή την περίπτωση θα υπάρχουν τρεις Κατάλογοι Εξουσιών και Αρμοδιοτήτων: ο Ομοσπονδιακός Κατάλογος, ο Περιφερειακός Κατάλογος και ο Κατάλογος Συντρεχουσών Εξουσιών.

6. Ομοσπονδιακή Δικαστική Εξουσία

α) Σ' όλες τις συνταγματικές υποθέσεις και όταν αποφασίζεται οποιοδήποτε ομοσπονδιακό ζήτημα, το Ομοσπονδιακό Ανώτατο Δικαστήριο θα έχει ίση σύνθεση πάνω σε δικαιονοτική βάση.

β) Κάθε Περιφέρεια θα έχει το δικό της σύστημα απονομής δικαιοσύνης.

Επομένως οι Κοινότητες θα έχουν ίση συμμετοχή στη σφαίρα της απονομής δικαιοσύνης.

VII. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Λύση του Κυπριακού προβλήματος θα έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της ευημερίας ολόκληρου του πληθυσμού της νήσου και θα είναι ιδιαίτερα επωφελής για τους Τουρκοκυπρίους.

Η σημερινή τεχνητή διαίρεση της οικονομίας έχει αρνητικές επιπτώσεις πάνω στην οικονομία ολόκληρης της νήσου, αλλά αυτές υπήρξαν πιο έντονες πάνω στη μικρότερη και οικονομικά ασθενέστερη Τουρκοκυπριακή Κοινότητα. Ως αποτέλεσμα αυτής της τεχνητής διαίρεσης, το επίπεδο ευημερίας των Τουρκοκυπρίων είναι ουσιαστικά χαμηλότερο από εκείνο των Ελληνοκυπρίων και το χάσμα διευρύνεται.

Ένας παράγοντας που συμβάλλει στα οικονομικά προβλήματα των Τουρκοκυπρίων είναι η ενσωμάτωσή τους στην τουρκική οικονομία με τη συνεπακόλουθη «εισαγωγή» των προβλημάτων που χαρακτηρίζουν την οικονομία αυτή (υψηλά επίπεδα πληθωρισμού, συνεχής υποτίμηση και αλλοιώσεις) με δυσμενείς επιπτώσεις για τους Τουρκοκυπρίους.

Εκτός από το γεγονός ότι θα διευκολύνει την οικονομική εξίσωση, η λύση του Κυπριακού θα απελευθερώσει πόρους, η χρήση των οποίων σήμερα παρεμποδίζεται από την τεχνητή διαίρεση, και θα βοηθήσει την Κύπρο να αναπτύξει πλήρως τις οικονομικές της δυνατότητες. Η αύξηση της εμπιστοσύνης θα εντείνει την οικονομική δραστηριότητα και θα δώσει μεγάλη ώθηση στις επενδύσεις, το εμπόριο, τον τουρισμό και την οικονομία γενικά.

1. Η Ελληνοκυπριακή πλευρά προτείνει όπως οι προοπτικές για εξίσωση και ανάπτυξη που θα δημιουργηθούν με την ενοποίηση της οικονομίας πρέπει να ενισχυθούν με κυβερνητικές ενέργειες σε Ομοσπονδιακό και Περιφερειακό επίπεδο, για επίτευξη των ακόλουθων αντικειμενικών σκοπών:

- α) Τη δημιουργία συνθηκών που να επιτρέπουν σε όλους τους Κυπρίους να έχουν ίσες ευκαιρίες για οικονομικά επιτεύγματα και ευημερία.
- β) Την προαγωγή της οικονομικής ανάπτυξης προς το σκοπό μείωσης της ανισότητας ευκαιριών και ευημερίας.
- γ) Την παροχή επαρκών δημόσιων και κοινωνικών υπηρεσιών σε όλους τους πολίτες.

2. Για την επίτευξη του γενικού στόχου ότι όλοι πρέπει να έχουν ίση ευκαιρία να μετέχουν στη γενική ευημερία που θα δημιουργηθεί ως αποτέλεσμα μίας λύσης του Κυπριακού προβλήματος, η Ελληνοκυπριακή πλευρά προτείνει τα εξής:

- α) Θα υπάρξει σαφής διαχωρισμός των οικονομικών εξουσιών μεταξύ της Κεντρικής και των Περιφερειακών Κυβερνήσεων.
- β) Οι Περιφερειακές Κυβερνήσεις θα έχουν επαρκείς πόρους και εξουσίες για την προώθηση της ευημερίας και περαιτέρω ανάπτυξης της Περιφέρειάς τους.
- γ) Θα εγκαθιδρυθεί μηχανισμός, με τη δημιουργία ενός κεντρικού ταμείου ανάπτυξης, για τη διασφάλιση ισορροπημένης ανάπτυξης όλων των περιοχών της Κύπρου και ίσων ευκαιριών για όλους τους Κυπρίους.
- δ) Θα υπάρξει ένα νόμισμα το οποίο θα είναι υπό τον έλεγχο της Κεντρικής Τράπεζας.
- ε) Οι Περιφερειακές Κυβερνήσεις θα έχουν επαρκείς φορολογικές προσόδους.
- ς) Η επιβολή τελωνειακών δασμών θα αποτελεί αποκλειστική ευθύνη της Ομοσπονδιακής Κυβέρνησης.
- η) Τα εμπορικά συμφέροντα και δικαιώματα των Τουρκοκύπριων επιχειρηματιών θα ληφθούν επαρκώς υπόψη.
- θ) Μία επανανοποιημένη αναπτυσσόμενη οικονομία θα καταστήσει ευκολότερη την εποικοδομητική επίλυση του προβλήματος των Τουρκοκύπριων και Ελληνοκύπριων ανέργων αποφοίτων πανεπιστημίων με την αξιοποίηση του δυναμικού

που μπορεί να δημιουργηθεί από μία επανενοποιημένη οικονομία.

- ι) Μεταβατικές οικονομικές διευθετήσεις, που θα εφαρμοστούν μετά την εγκαθίδρυση μιας Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας, θα συζητηθούν με στόχο τη διευκόλυνση της επανενοποίησης της οικονομίας.

3. Η Κύπρος έχει συνάψει Συμφωνία Σύνδεσης με την ΕΟΚ και έχει εισέλθει σε Τελωνειακή Ένωση που αποτελεί μέρος της δεύτερης φάσης της Συμφωνίας Σύνδεσης και θα αναπτύσσει συνεχώς στενότερους δεσμούς με την ΕΟΚ. Αυτό θα μπορούσε να έχει ευεργετικά αποτελέσματα στην ευημερία όλων των Κυπρίων και να βοηθήσει την προώθηση ισορροπημένης περιφερειακής ανάπτυξης.

Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία πρέπει να έχει την ευθύνη για το κοινό εξωτερικό δασμολόγιο της ΕΟΚ, αλλά οι πόροι πρέπει να κατανέμονται δίκαια.

environmental programmes, and exchange of views on subjects such as air-space management.

Gradual expansion of NATO's information programmes in the region, support for discussion of security issues in the democratic context within those countries and invitations to parliamentary educational and media groups and delegations of young leaders to visit NATO Headquarters. Encouragement of greater contacts between Central and East European parliaments and the North Atlantic Assembly, to be agreed among the parliamentarians concerned.

10. On this basis, we are determined that our Alliance shall make its full contribution to the building of stable and durable peace and security in all countries of Europe. We invite all European states to join with us in realising this shared objective.

Interim Accord Between the Hellenic Republic and FYROM

Minister Karolos Papouliás, representing the Party of the First Part (the "Party of the First Part") and Minister Crenkovski, representing the Party of the Second Part (the "part of the Second Part"), hereby DECLARE AND AGREE as follows:

Recalling the principles of the inviolability of frontiers and the territorial integrity of States incorporated in the Final Act of the Conference on Security and Cooperation in Europe, signed in Helsinki,

Bearing in mind the provisions of the United Nations Charter and, in particular, those referring to the obligation of States to refrain in their international relations from the threat of use of force against the territorial integrity or political independence of any State.

Guided by the spirit and principles of democracy and fundamental freedoms and respect for human rights and dignity in accordance with the Charter of the United Nations, as well as the Helsinki Final Act, the Charter of Paris for a new Europe and pertinent acts of the Organization for Security and Cooperation in Europe.

Considering their mutual interest in the maintenance of international peace and security, especially in their region,

Desiring to confirm the existing frontier between them as an enduring international border,

Πηγή: Ελληνικό Υπουργείο Εξωτερικών

Recalling the internal affairs

Desiring to develop a climate of peace

Realizing that the development of mutual cooperation and promotion

Desiring to realize negotiating a permanent

Have agreed as follows:

A. FRIENDLY AND CONFIDENTIAL

Article 1

1. Upon entry into force, the Parties recognize the Parties under the provisions of the Part of the date of establishment of diplomatic relations as ambassadors.

2. The Party of the First Part shall have an office in Spoke, the Second Part shall have an office in the capital of the Part of the Second Part.

Article 2

The Parties hereby recognize the inviolable and inviolable international borders.

Article 3

Each Party undertakes to refrain from the action of a third Party in the political independence of the other Party.

Article 4

The Parties shall refrain from the Charter of the United Nations, the threat or use of force against the territory of neither of them will be claimed by the other Party or claim.

Article 5

1. The Parties agree

Subjects such as air-

in the region, sup-
 ntext within those
 media groups and
 Encouragement of
 liaments and the
 tarians concerned.
 ll make its full con-
 security in all coun-
 us in realising this

FROM

the First Part (the
 enting the Party of
 DECLARE AND A-

d the territorial in-
 erence on Security

harter and, in par-
 ain in their inter-
 territorial integrity

damental freedoms
 n the Charter of the
 r of Paris for a new
 and Cooperation in

te of international

as an enduring in-

Recalling their obligation not to intervene, on any pretext or in any form, in the internal affairs of the other,

Desiring to develop their mutual relations and to lay firm foundations for a climate of peaceful relations and understanding,

Realizing that economic cooperation is an important element for the development of mutual relations on a stable and firm basis, as well as desiring to develop and promote future cooperation.

Desiring to reach certain interim agreements that will provide a basis for negotiating a permanent Accord.

Have agreed as follows:

A. FRIENDLY RELATIONS

AND CONFIDENCE - BUILDING MEASURES

Article 1

1. Upon entry into force of this interim Accord, the Party of the First Part recognizes the Party of the Second Part as an independent and sovereign state under the provisional designation set forth in a letter of the Party of the First Part of the date of this Interim Accord, and the Parties shall at an early date establish diplomatic relations at an agreed level with the ultimate goal of relations as ambassadorial level.

2. The Party of the First Part shall as promptly as possible establish a liaison office in Spoke, the capital of the Party of the Second Part, and the Party of the Second Part shall as promptly as possible establish a liaison office in Athens, the capital of the Party of the First Part.

Article 2

The Parties hereby confirm their common existing frontier as an enduring and inviolable international border.

Article 3

Each Party undertakes to respect the sovereignty, the territorial integrity and the political independence of the other Party. Neither Party shall support the action of a third party directed against the sovereignty, the territorial or the political independence of the other Party.

Article 4

The Parties shall refrain, in accordance with the purposes and principles of the Charter of the United Nations, from the threat or use of force, including the threat or use of force designed to violate then existing, and they agree that neither of them will assert or support claims to any part of the territory of the other Party or claims for a change of their existing frontier.

Article 5

1. The Parties agree to continue negotiations under the auspices of the Sec-

Secretary-General of the United Nations pursuant to Security Council resolutions 845 (1993) with a view to reaching agreement on the difference described in that resolution and in Security Council resolution 8,7 (193).

2. Recognizing the difference between them with respect to the name of the Party of the Second Part, each Party reserves all of its rights consistent with the specific obligations undertaken in this Interim Accord. The Parties shall cooperate with a view to facilitating their mutual relations notwithstanding their respective positions as to the name of the Party of the Second Part. In this context, the Parties shall take practical measures, including dealing with the matter of documents, to carry out normal trade and commerce between them in a manner consistent with their respective positions in regard to the name of the Party of the Second Part. The Parties shall take practical measures so that the difference about the name of the Party of the Second Part will not obstruct or interfere with normal trade and commerce between the Party of the Second Part and third parties.

Article 6

1. The Party of the Second Part hereby solemnly declares that nothing in its Constitution and in particular in the or in article 3 of the Constitution, can or should be interpreted as consisting or will ever constitute the basis of any claim by the Party of the Second Part to any territory not within its existing borders.

2. The party of the Second Part hereby solemnly declares that nothing in its Constitution, and in particular in Article 49 as amended, can or should be interpreted as constituting or will ever constitute the basis for the Party of the Second Part to interfere in the internal affairs of another State in order to protect the status and rights of any persons in other States who are not citizens of the Party of the Second Part.

3. The Party of the Second Part furthermore solemnly declares that the interpretations given in paragraphs 1 and 2 of this Article will not be superseded by any other interpretation of its Constitution.

Article 7

1. Each Party shall promptly take effective measures to prohibit hostile activities or propaganda by State-controlled agencies and to discourage acts by private entities likely to incite violence, hatred or hostility against each other.

2. Upon entry into force of this Interim Accord, the Party of the Second Part shall cease to use in any way the symbol in all its forms displayed on its national flag prior to such an entry force.

3. If either Party believes one or more symbols constituting part of its historic or cultural patrimony is being used by the other Party, it shall bring such alleged use to the attention of the other Party, and the other Party shall take appropriate corrective action or indicate why it does not consider it necessary to do so.

Article 8

1. The Parties shall ensure the movement of people of either Party to the state such movement.

2. The Parties shall be requested to take measures referred to implementation of

B. HUMAN

Article 9

1. In the conduct of principles of democracy, dignity, and the Nations, the Union for the Protection of International Convention, the Convention document of the Commission of the Charter of Paris

2. No provision interpreted to give principles of the United principle of the

Article 10

Convinced that proving understanding shall encourage meetings between custom.

C. INTERNAL AND REGIONAL

Article 11

1. Upon entry agrees not to object Second Part in

Council resolutions
ference described in
y).

to the name of the
s consistent with the
Parties shall cooper-
anding their respec-
In this context, the
the matter of docu-
in a manner con-
e of the Party of the
the difference about
interfere with nor-
rt and third parties.

as that nothing in its
Constitution, can or
e basis of any claim
its existing borders.
s that nothing in its
an or should be in-
or the Party of the
ate in order to pro-
are not citizens of

declares that the in-
not be superseded

prohibit hostile ac-
discourage acts by
against each other.
of the Second Part
la on its nation-

stituting part of its
Party, it shall bring
e other Party shall
not consider it nec-

Article 8

1. The Parties shall refrain from imposing any impediment to the movement of people or goods between their territories or through the territory of either Party to the territory of the other. Both Parties shall cooperate to facilitate such movements in accordance with international law and custom.

2. The Parties agree that the European Union and the United States may be requested to use their good offices with respect to developing practical measures referred to in paragraph 2 of Article 5 so as to assist the Parties in the implementation of Article 8.

B. HUMAN AND CULTURAL RIGHTS

Article 9

1. In the conduct of their affairs the Parties shall be guided by the spirit and principles of democracy, fundamental freedoms, respect for human rights and dignity, and the rule of law, in accordance with the Charter of the United Nations, the Universal Declaration of Human Rights, the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, the International Convention on the Elimination of all Forms of Racial Discrimination, the Convention on the Rights of the Child, the Helsinki Final Act, the document of the Copenhagen Meeting of the Conference on the Human Dimension of the Conference on Security and Cooperation in Europe and the Charter of Paris for a New Europe.

2. No provision of the instruments listed in paragraph 1 above shall be interpreted to give any right to take any action contrary to the aims and principles of the United Nations Charter, or of the Helsinki Final Act, including the principle of the territorial integrity of States.

Article 10

Convinced that the development of human relations is necessary for improving understanding and good-neighborliness of their two peoples, the Parties shall encourage contacts at all appropriate levels and shall not discourage meetings between their citizens in accordance with international law and custom.

C. INTERNATIONAL MULTILATERAL AND REGIONAL INSTITUTIONS

Article 11

1. Upon entry into force of this interim Accord, the Party of the First Part agrees not to object to the application by or the membership of the Party of the Second Part in international, multilateral and regional organizations and in-

stitutions of which the Party of the First Part is a member, however, the Party of the First Part reserves the right to object to any membership referred to above if and to the extent the Party of the Second Part is to be referred to in such organization or institution differently than in paragraph 2 of United Nations Security Council Resolution 817 (1993).

2. The Parties agree that the ongoing economic development of the Party of the Second Part should be supported through international cooperation as far as possible by a close relationship of the Party of the Second Part with the European Economic Area and the European Union.

D. TREATY RELATIONS

Article 12

1. Upon entry into force of this interim Accord, the Parties shall in their relations be directed by the provisions of the following bilateral agreements that had been concluded between the former Socialist Federal Republic of Yugoslavia and the Party of the Part on 18 June 1959:

- a) The convention concerning mutual legal relations,
- b) The agreement concerning the reciprocal recognition and the enforcement of judicial decisions, and
- c) The agreement concerning hydro-economic questions.

The Parties shall promptly consult with a view to entering into new agreements substantially similar to those referred to above.

2. The Parties shall consult with each other in order to identify other agreements concluded between the former Socialist Federal Republic of Yugoslavia and the Party of the First Part that will be deemed suitable for application in their mutual relations.

3. The Parties may conclude additional bilateral agreements in areas of mutual interests.

Article 13

Having regard to the fact that the Party of the Second Part is a land-locked State, the Parties shall be guided by the applicable provisions of the United Nations Convention on the Law of the Sea as far as practicable both in practice and when concluding agreements referred to in Article 12.

Article 14

1. The Parties shall encourage the development of friendly and good-neighboring relations between them and shall reinforce their economic cooperation in all sectors, including that of water resources management. In particular they shall promote, on a reciprocal basis, road, rail, maritime and air transport and communication links, using the best available technologies and facilitate the transit of their goods between them and through their territories as ports. The

Parties shall observe international rules and regulations with respect to transit, telecommunications, signs and codes.

2. To this end the Parties agree to enter forthwith into negotiations aimed at promptly implementing agreements of cooperation in the aforementioned areas, taking into account the obligations of the Party of the First Part deriving from its membership in the European Union and from other international instruments.

Such agreements shall relate to visas, work permits, "green-card" insurance, air space transit and economic cooperation.

E. ECONOMIC COMMERCIAL ENVIRONMENTAL AND LEGAL RELATIONS

Article 15

1. The Parties shall strengthen their economic relations in all fields.

2. The Parties shall in particular support development and cooperation in the field of capital investments, as well as industrial cooperation between enterprises. Special attention shall be paid to cooperation between small and medium-size companies and enterprises.

Article 16

1. The Parties shall develop and improve scientific and technical cooperation, as well as cooperation in the field of education.

2. The Parties shall intensify their exchanges of information and of scientific and technical documentation, and shall strive to improve mutual access to scientific research institutions, archives, libraries and similar institutions.

3. The Parties shall support initiatives by scientific institutions and by individuals aimed at improving cooperation in the sciences.

Article 17

1. The Parties shall take great care to avoid dangers to the environment and to preserve natural living conditions in the lakes and rivers shared by the two Parties.

2. The Parties shall cooperate in eliminating all forms of pollution in border areas

3. The Parties shall strive to develop and harmonize strategies and programs for regional and international cooperation for protecting the environment.

Article 18

The Parties shall cooperate in alleviating the consequences of disasters.

Article 19

1. The Parties shall cooperate in improving and promoting business and tourist travel.

2. Consistent with the obligations of the Party of the First Part arising from its

membership in the European Union and from relevant instruments of the Union, the Parties shall make joint efforts to improve and accelerate customs and border formalities, including simplification in the issuance of visas to each other's citizens, taking into account Article 5, paragraph 2, of this Interim Accord.

3. The Parties shall endeavor to improve and modernize existing border crossings as required by the flow of traffic, and construct new border crossings as necessary.

Article 20

The Parties shall cooperate in the fight against organized crime, terrorism, economic crimes, narcotics crimes illegal trade in cultural property, offenses against civil air transport and counterfeiting.

F: FINAL CLAUSES

Article 21

1. The Parties shall settle any disputes exclusively by peaceful means in accordance with the Charter of the United Nations.

2. Any difference or dispute that arises between the Parties concerning the interpretation or implementation of this Interim Accord may be submitted by either of them to the International Court of Justice, except for the difference referred to in Article 5, paragraph 1.

Article 22

The Interim Accord is not directed against any other State or entity and it does not infringe on the rights and duties re

Summary of the Dayton Peace Agreement:

For the first time after four years of fighting in the former Yugoslavia, this agreement commits the parties to end the war and to start building peace with justice. It represents our best hope for ending the worst atrocities Europe has seen since the Second World War and our best opportunity to prevent a wider and more terrible war in this volatile region of Europe.

The agreement enables Bosnia and Herzegovina to continue as a single state, with full respect for its sovereignty by its neighbors. The parties have agreed to a constitution for Bosnia and Herzegovina that creates effective fede-

Πηγή: Ελληνικό Υπουργείο Εξωτερικών